

MADDE 2

Etkin soruşturma _____

Askerin ölümüne ilişkin soruşturmanın sona erdirilmesi yönündeki savcılık kararını onayan askeri mahkemenin bağımsız olmadığı iddiası: *ihlal yok*

Mustafa Tunç ve Fecire Tunç / Türkiye -

24014/05

14.04.2015 tarihli Karar [BD]

Olaylar — Astsubay çavuş Cihan Tunç, 2004 yılı Şubat ayında, askerlik hizmetini ifa ettiği sırada ateşli silah yaralanması neticesinde hayatını kaybetmiştir. Yetkililer tarafından resen adli soruşturma başlatılmıştır. Cumhuriyet savcısı, 2004 yılı Haziran ayında, astsubay çavuşun ölümünden başka birinin sorumlu olduğu yönünde bir tespitte bulunmayı gerektirecek herhangi bir neden bulunmadığı kanaatine vararak, kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir. Hava Kuvvetleri Komutanlığı, 2004 yılı Ekim ayında, astsubay çavuşun anne ve babası olan başvurular tarafından yapılan itirazı kabul etmiş ve savcılık tarafından ek soruşturma açılmasına hükmetmiştir. Savcı, 2004 yılı Aralık ayında soruşturmaları tamamlamış ve dosyayı, talep edilen ek soruşturmaya ilişkin raporla birlikte askeri mahkemeye göndermiştir. Söz konusu raporda, alınan tedbirler belirtilmiş ve mahkemece tespit edilen eksikliklere yanıt verilmiştir. Askeri mahkeme, başvuruların itirazını reddetmiştir. Başvurular, yetkilileri, oğullarının ölümü konusunda etkin bir soruşturma yürütmemekle suçlamışlardır. Başvurular, diğer hususların yanı sıra, söz

konusu tarihte yürürlükte olan mevzuatta, adli merciler, özellikle de davayı inceleyen nihai merci olan askeri mahkeme açısından gerekli tüm bağımsızlık güvencelerinin yer almadığını ileri sürmüşlerdir.

Mahkemenin bir Dairesi, 25 Haziran 2013 tarihli kararıyla (bk. 164 sayılı Bilgi Notu), soruşturmaya ilişkin tedbirlerin ivedi bir şekilde alınıp alınmadığı, yeterli ve kapsamlı olup olmadığı ve ayrıca başvuruların yargılamalara etkin şekilde katılımları konusundaki tespitlerine rağmen, soruşturmanın nihai denetiminden sorumlu kurum olan askeri mahkemenin, bu sıfatı itibarıyla olması gerektiği gibi bağımsız olmadığı gerekçesiyle, üçe karşı dört oyla, Sözleşme'nin 2. maddesinin usul yönünden ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Dava, 4 Kasım 2013 tarihinde, Hükümetin talebiyle Büyük Daireye gönderilmiştir.

Hukuki Değerlendirme — Madde 2 (*usul yönünden*): Sözleşme'nin 2. maddesi, soruşturmanın bir bütün olarak bağımsızlığı konusunda somut bir inceleme yapılmasını gerektirmektedir. Soruşturmadan sorumlu kişi ve kurumlar, her davanın kendine özgü koşulları ışığında sorumlulukları söz konusu olabilecek kişi ve yapılardan yeterince bağımsız olmalıdır.

Mahkeme, yasal veya kurumsal bağımsızlığın şüpheye açık olduğu hallerde, soruşturmanın bağımsızlığı konusunda daha dikkatli bir inceleme gerçekleştirmelidir. Bu tür durumlarda, doğru yaklaşım, ihtilaf konusu meselenin, soruşturmanın etkinliğine ve ayrıca ölüm olayının koşullarının aydınlatılmasını ve sorumluların cezalandırılmasını sağlama konusundaki

yeterliliğine zarar verip vermediğinin ve ne ölçüde zarar verdiği incelenmesi olacaktır.

Sözleşme'nin 2. maddesi kapsamındaki usul şartına uyulup uyulmadığı hususu, bazı temel parametrelere göre değerlendirilmektedir. Bunlar arasında; soruşturma tedbirlerinin yeterliliği, soruşturmanın ivediliği, müteveffanın ailesinin katılımı ve soruşturmanın bağımsızlığı yer almaktadır. Bu unsurlar, birbirleriyle bağlantılıdır ve 6. maddede öngörülen bağımsızlık koşulunda olduğu gibi, her biri, ayrı ayrı değerlendirildiğinde, tek başına bir amaca hizmet etmeyecektir.

(a) *Soruşturmanın hızlı, yeterli ve kapsamlı olup olmadığı* — Söz konusu soruşturma, gereken titizlik gösterilerek yürütülmüş ve çok büyük gecikmeler yaşanmamıştır. Yetkililer, dava konusu olaylarla ilgili delillerin toplanması ve muhafaza altına alınması için yeterince tedbir almışlardır. Tanıkların ifadelerinin alınması konusuyla ilgili olarak, olayların hemen ardından bazı kişilerin ifadeleri alınmıştır. Yetkililerin esas tanıkların ifadelerini almadıkları veya ifadelerin usulüne uygun olarak alınmadığı yönündeki iddiayı destekleyecek herhangi bir delil bulunmamaktadır.

(b) *Müteveffanın yakınlarının soruşturmaya katılımı* — Başvuranlara, yargılamalara etkin bir şekilde katılmaları için gerekli olduğu ölçüde, soruşturma sonucu elde edilen bilgilere erişim hakkı verilmiştir.

(c) *Soruşturmanın bağımsızlığı*

(i) *İddia makamının bağımsızlığı* — Soruşturmadan sorumlu askeri savcının, asıl şüpheli şahısla, tesisteki ve İlçe Jandarma Komutanlığındaki ve hatta genel olarak jandarma teşkilatı

bünyesindeki jandarma görevlileriyle, ne hiyerarşik ne de başka türlü bir bağı bulunmamaktadır. Ayrıca, askeri savcı, toplanması gereken tüm delilleri toplamıştır.

Mahkeme, savcılık makamı dışındaki soruşturma görevlilerine ilişkin olarak, söz konusu kişiler ile olayla ilgili olabilecek kişiler arasında hiyerarşik bir ilişki bulunmadığını belirtmiştir. Ayrıca, bu kişiler, tüm kontrolü savcının elinde olan soruşturmanın yürütülmesinden de sorumlu değildir. Aynı zamanda, söz konusu soruşturma görevlileri tarafından gerçekleştirilen asıl fiiller, numune alımı veya balistik incelemesi gibi, soruşturmanın belirli yönleriyle ilgilidir.

(ii) *Askeri mahkeme tarafından gerçekleştirilen incelemenin bağımsızlığı* — Söz konusu tarihte yürürlükte olan düzenlemeler, başvuruların savcılığın kovuşturmaya yer olmadığına dair kararına yaptıkları itirazı incelemekle görevli askeri mahkemenin yasal bağımsızlığına gölge düşürmektedir.

Ancak, askeri mahkeme üyelerinin, tesiste bulunan jandarma görevlileriyle veya genel olarak jandarma teşkilatıyla herhangi bir hiyerarşik veya somut bir bağı bulunmamaktadır.

Ayrıca, mahkemenin ve görevli hâkimlerin, ölüm olayına ilişkin gerçekleri aydınlatmaktan kaçındıklarını, sunulan tespitleri sorgulamaksızın kabul ettiklerini veya astsubay çavuşu en son gören kişi hakkında ceza davası açılmasını engellemeye çalıştıklarını gösteren herhangi bir davranışı bulunmamaktadır.

Aksine, mahkeme, öncelikle, başvuruların itirazlarını değerlendirmeye alarak, savcılık tarafından ileri sürülen kaza varsayımının inandırıcılığını test etmek amacıyla ek soruşturma

başlatılmasına karar vermiştir. Yerel mahkeme, söz konusu ek tedbirlere dayanarak, başvuruların itirazını nihayetinde reddetmiştir.

Yerel mahkemenin, gerçeklerin tespiti için gerekli soruşturma tedbirlerinin tümünün alınmış olduğuna ve şüpheli aleyhine dava açılmasını gerektirecek yeterli delil bulunmadığına karar vermiş olması, hiçbir şekilde, bağımsızlığının olmadığı anlamına gelemez. Bu anlamda, yetkililerin araç değil sonuç yükümlülükleri bulunmaktadır ve Sözleşme'nin 2. maddesinde, mahkûmiyet kararı verilmesini veya kovuşturma başlatılmasını sağlamak gibi bir haktan bahsedilmemektedir.

(iii) *Soruşturmanın bağımsızlığına ilişkin karar* — Mahkeme, somut davada, soruşturmada rol oynayan kurumların yasal olarak tamamen bağımsız olduklarının söylenemeyeceğini kabul etmekle birlikte, bir taraftan, söz konusu kurumlar ile esas muhtemel şüpheli arasında hiyerarşik, kurumsal veya başka herhangi bir bağın mevcut olmadığı hususunu, diğer taraftan ise söz konusu kurumların, soruşturmanın yürütülmesinde bağımsız veya tarafsız hareket etmediklerini gösteren belirli davranışlarının bulunmayışını dikkate alarak, soruşturmanın yeterince bağımsız olduğuna karar vermiştir.

Bu bağlamda, astsubay çavuşun ölümü, gösterilerde güç kullanımını gerektiren çatışmalar veya polis ve askeri operasyonlar sonucu ya da gözaltında uygulanan şiddet neticesinde meydana gelen ölüm olaylarında olduğu gibi, bir kurum olarak güvenlik güçlerine karşı ilk bakışta şüphe uyandıracak şekilde meydana gelmemiştir. Cezai suça ilişkin varsayıma dayanılsa dahi, şüpheler, yetkililerden ziyade astsubay çavuşu en son gören

kişi üzerindedir. Ancak, söz konusu kişinin rütbeli bir subay olmayıp sadece askerlik görevini ifa eden bir kişi olduğu da bir gerçektir. Söz konusu kişi aleyhindeki şüpheler, jandarma görevlisi veya silahlı kuvvetler mensubu olarak sahip olduğu kişisel konumuyla ilişkili değildir.

Sonuç olarak, somut davada yürütülen soruşturma yeterince kapsamlı ve bağımsız olup, başvurular, menfaatlerini koruyabilmeleri ve haklarından faydalanabilmeleri açısından yeterli olacak ölçüde soruşturmaya katılmışlardır.

Sonuç: ihlal yok (beşe karşı on iki oyla).

Sınır dışı etme

Ağır bir hastalığı bulunan kişinin, uygun tıbbi tedaviden faydalanıp faydalanamayacağı konusundaki şüphelere rağmen, sınır dışı edilerek kendi ülkesine gönderilmesinin öngörülmesi: *dava Büyük Daireye gönderilmiştir*

Paposhvili / Belçika - 41738/10

17.04.2014 tarihli Karar [V. Bölüm]

Gürcistan vatandaşı olan başvuran, eşi ve eşinin altı yaşındaki çocuğuyla birlikte, 1998 yılı Kasım ayında İtalya üzerinden Belçika'ya giriş yapmıştır. Çiftin daha sonra iki çocuğu dünyaya gelmiştir. Başvuran, soygun dahil, çeşitli suçlardan mahkum olmuştur. Başvuran, tüberküloz, hepatit C ve kronik lenfositik lösemi (KLL) hastasıdır. Başvuran ve eşinin sığınma talebi, 1999 yılı Haziran ayında reddedilmiştir. Başvuran, daha sonra, idari statüsünün düzenlenmesine yönelik çeşitli başvurularda bulunmuş, ancak başvuruları,

Yabancılar Bürosu tarafından reddedilmiştir. Başvuran ve eşi hakkında, farklı tarihlerde, ülkeden ayrılmalarına kararlar verilmiştir. Bunlardan biri de 2010 yılı Temmuz ayında verilmiş olan karardır.

Başvuran, 23 Temmuz 2010 tarihinde, Sözleşme'nin 2, 3 ve 8. maddelerine dayanarak, sınır dışı edilmek suretiyle Gürcistan'a gönderilmesi halinde, gereken tıbbi tedaviden faydalanamayacağı ve beklenen yaşam süresinin çok kısa olması nedeniyle çok daha kısa süre içinde ve ailesinden uzaktayken hayatını kaybedeceği iddiasıyla, Mahkeme İçtüzüğü'nün 39. maddesi uyarınca, hakkındaki sınır dışı kararı ertelenip geçici bir tedbir alınması talebiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuştur. Mahkeme, 28 Temmuz 2010 tarihinde bu talebi kabul etmiştir.

Başvuranın Belçika topraklarından ayrılmasına dair karar, 28 Şubat 2011 tarihine kadar uzatılmıştır. Yabancılar Bürosu, 18 Şubat 2012 tarihinde, Bakanlığın 16 Ağustos 2007 tarihli sınır dışı kararı uyarınca, başvuranın "derhal" ülkeden ayrılmasına karar vermiştir.

2012 yılı Eylül ayında düzenlenen tıbbi belgede, başvuranın hepatit ve akciğer enfeksiyonu tedavisi görmemesi halinde, organlarının zarar görebileceği ve önemli ölçüde sakatlık geçirebileceği, lösemi (KLL) hastalığının tedavi edilmemesinin ise ölümüne sebebiyet verebileceği belirtilmiştir. Başvuran, Gürcistan'a geri gönderilmesi halinde, insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleye tabi tutulacağını ileri sürmüştür. Başvuranın, tıbbi muayeneden geçirilmek ve Belçika yetkililerinin "Mahkemenin sorduğu sorulara cevap vermelerini" sağlamak üzere, 24 Eylül 2012 tarihinde, Yabancılar

Bürosu sağlık hizmetleri birimine gelmesi istenmiştir. Yabancılar Bürosu, Mahkemenin N. / Birleşik Krallık ([BD], 26565/05, 27 Mayıs 2008, 108 sayılı Bilgi Notu) kararına atıfta bulunarak, raporunda, tıbbi kayıtların, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında değerlendirilecek ölçüde ağırlık eşliğine ulaşıldığı gibi bir tespiti desteklemediğini belirtmiştir. Başvuranın hayatı doğrudan tehdit edilmemiştir. Başvuranın hayatta kalabilmesi için, sürekli olarak tıbbi gözetim altında tutulmasına gerek yoktur. Ayrıca, o tarihte, enfeksiyon durumu, ölümcül aşamada değildir.

Başvuranın eşi ve üç çocuğuna, 29 Temmuz 2009 tarihinde, süresiz olarak ülkede kalma izni verilmiştir.

Mahkemenin bir Dairesi, 17 Nisan 2014 tarihli kararında, başvuranın sınır dışı edilerek Gürcistan'a gönderilmesi halinde Sözleşme'nin 2 (yaşam hakkı) veya 3. maddesinin (işkence yasağı) ihlal edilmeyeceğine oy birliğiyle hükmetmiştir. Mahkemeye göre, başvuranın durumu stabil hale getirilmiş ve kontrol altına alınmış olup, hayatını yakından tehdit eden herhangi bir unsur söz konusu değildir ve kendisi seyahat edebilecek durumdadır. Mahkeme, başvuranın özel ve aile hayatına saygı gösterilmesi hakkının (Sözleşme'nin 8. maddesi) ihlal edilmediğine karar vermiştir. Bu bağlamda, Mahkeme, özellikle, başvuranın işlediği suçların niteliği ve ağırlığı ve kendi ülkesiyle olan bağının kopmamış olması dikkate alındığında, Belçika yetkililerinin başvurana ülkede kalma izni vermeyi reddetmekle, başvuranın haklarından ziyade kamu yararı konusuna orantısız bir önem vermedikleri kanaatine varmıştır.

Dava, 20 Nisan 2015 tarihinde, başvuranın talebi üzerine Büyük Daireye gönderilmiştir.

Kendine ağır şekilde zarar verme riski altında bulunan bir akıl hastasının sınır dışı edilmesinin öngörülmesi: sınır dışı etme işlemi ihlal teşkil etmeyecektir

Tatar / İsviçre - 65692/12

14.04.2015 tarihli Karar [II. Bölüm]

(bk. aşağıda Madde 3, sayfa 11)

MADDE 3

İşkence _____

G8 zirvesinde güvenlik güçleri tarafından göstericilere karşı uygulanan işkence eylemleri: ihlal

Cestaro / İtalya - 6884/11

07.04.2015 tarihli Karar [IV. Bölüm]

Olaylar — Yirmi yedinci G8 zirvesi, 2001 yılı Temmuz ayında Cenova’da gerçekleştirilmiştir. Bazı sivil toplum kuruluşları, aynı tarihte, söz konusu şehirde alternatif olarak küreselleşme karşıtı bir zirve düzenlemişlerdir. Zirvenin son gününün gecesinde, güvenlik güçleri, delil toplamak ve şiddet eylemlerinden sorumlu bir grubun üyelerini yakalayabilmek amacıyla, “yetkili” göstericilerin geceleri sığınmak amacıyla kullandıkları iki okulda arama

yapılmasına karar vermiştir. Operasyonda yaklaşık 500 polis memuru görev almıştır.

Güvenlik güçleri, başvuranın sığındığı okulun kapılarını kırdıktan sonra, bazıları yerde yatar veya oturur vaziyette bulunan mağdurlara bir taraftan bağırıp tehditler savururken, diğer taraftan da içeride bulunanlara yumruk, tekme ve coplarıyla vurmaya başlamışlardır. Binada bulunanlardan bazıları saldırının sesine uyanmış ve hala uyku tulumlarındayken darp edilmişlerdir. Bazıları ise, teslim olduklarını gösterecek şekilde ellerini kaldırmış ve kimliklerini ibraz etmişlerdir. Bazıları da kaçmaya, tuvaletlere veya depolara saklanmaya çalışmış, ancak yakalanmış, dövülmüş ve bazen de saklandıkları yerlerden saçlarından çekilerek çıkarılmışlardır. Polis geldiğinde, o tarihte 62 yaşında olan başvuran, sırtı duvara yaslanmış ve ellerini kaldırmış vaziyette oturmaktaydı. Başvuran, özellikle de baş, kol ve bacak bölgelerine darbe almış ve vücudunda birden fazla kırık meydana gelmiştir. Başvuran, hastanede ameliyata alınmış ve dört gün boyunca hastanede kalmıştır. 40 günden uzun bir süre boyunca geçici olarak iş göremez hale gelmiştir. Vücudundaki yaralanmalar hiçbir zaman tam olarak iyileşmemiştir. Neticede, sağ kol ve sağ bacağında kalıcı güçsüzlük meydana gelmiştir.

Savcılık tarafından başlatılan soruşturmanın ardından, 30 polis memuru yargılanmıştır. Başvuran, davaya müdahil olmuştur. Bazı suçlar zamanaşımına uğramıştır. Ceza indirimlerinin ardından fiilen infaz edilen hapis cezası süresi üç ay ile bir yıl arasında olup, bu cezalar, sadece kötü muameleyi ve hukuka aykırı yakalama işlemini haklı kılmaya teşebbüs edildiği

gerekçesiyle verilmiştir. Hiç kimse, tek başına kötü muamele nedeniyle mahkûm edilmemiştir.

Hukuki Değerlendirme — Madde 3

(a) *Esas* — Olaylar, yerel mahkemeler tarafından tespit edilmiş olup, bu hususta taraflar arasında herhangi bir ihtilaf söz konusu değildir. Başvuranın maruz kaldığı kötü muamelenin, şiddetli ağrı ve sıkıntıya sebebiyet verdiği ve özellikle de ağır ve zalimce olduğu inkâr edilemez. Ayrıca, okulun içinde bulunan kişilerin direniş göstermemiş olmaları dikkate alındığında, başvuranın davranışları ile polisin güç kullanımı arasında herhangi bir nedensellik ilişkisi olduğu söylenemez. Dolayısıyla, somut davaya konu olan kötü muamele, başvurana tamamen gereksiz yere uygulanmıştır ve söz konusu muamelenin, ulaşılmak istenen amacın gerçekleştirilmesi amacıyla yetkililer tarafından orantılı bir şekilde uygulanan bir yöntem olduğu söylenemez. Bu bağlamda, okula yapılan baskının arama amaçlı olması gerektiği, ancak polisin, hiçbir zaman, binaya hukuka uygun bir şekilde sığınan kişilerle görüşmeye çalışmadığı veya onlardan, kapatma hakları olduğu halde, kapıları açmalarını istemeyip kırmayı tercih ettiği hususlarına dikkat edilmelidir. Son olarak, polis binanın içinde bulunan herkesi sistemli bir şekilde darp etmiştir. Bu nedenle, diğerleriyle birlikte, başvuranın da mağduru olduğu kötü muamele, hiç şüphesiz kasıtlı ve planlı bir muameledir. Polisin söz konusu olayları gizleme veya yanıltıcı gerekçelerle haklı göstermeye çalışma çabaları konusunda da herhangi bir şüphe bulunmamaktadır.

Bu durumda, okulun polis tarafından basıldığı sırada uygulanan kötü muamelenin ağırlığı, gösteriler sırasında meydana gelen çeşitli

çatışmalardan kaynaklanan son derece gergin ortam veya kamu düzeninin korunması konusundaki belirli gereklilikler ışığında göreceli olarak değerlendirilemez. Okulun basılması sırasında meydana gelen herhangi bir gerginlik, nesnel gerekçelerden ziyade, yakalama işlemlerinin son derece aleni bir şekilde gerçekleştirilmesine karar verilmesi ve Sözleşme'nin 3. maddesinden doğan değerlerin korunması koşuluna uygun olmayan operasyon taktiklerinin benimsenmiş olması ile açıklanabilir.

Yukarıda belirtilen hususlar dikkate alındığında, polisin okulu bastığı sırada başvuranın maruz kaldığı kötü muamele, Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında “işkence” olarak değerlendirilmelidir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

(b) *Usul*

(i) *Şikâyet konusu kötü muameleyi uygulayanların tespit edilmemesi*— Başvurana okulda saldırarak ona işkence uygulayan polis memurlarının kimliği hiçbir zaman tespit edilememiştir. Bu nedenle, haklarında herhangi bir soruşturma başlatılmamış ve dolayısıyla tek kelimeyle cezasız kalmışlardır.

(ii) *Suçların zaman aşımına uğraması ve cezalarda kısmi indirim*— Okula düzenlenen baskın, orada gerçekleştirilen şiddet eylemleri ve bu eylemleri örtbas etme veya haklı gösterme teşebbüsleri ile ilgili olarak, gerek yüksek gerekse düşük rütbeli bazı polis memurları hakkında kovuşturma başlatılmış ve bu kişiler çeşitli suçlardan dolayı yargılanmışlardır. Ancak, ceza yargılamalarının ardından, yaralama ve ağır yaralama suçlarının zaman aşımına uğramış olması nedeniyle, hiç kimse okulda, diğer kişilerle birlikte başvurana uygulanan kötü muamele nedeniyle mahkûm edilmemiştir. Yargıtay tarafından onanan ceza

hükümleri, kötü muameleyi haklı göstermeye teşebbüs edilmesi ve okulda bulunan kişilerin yakalanmasının maddi veya hukuki dayanağının bulunmaması ile ilgilidir. Aynı zamanda, cezada genel bir indirim yapılmasının etkisiyle, hapis cezasının süresi üç yıl indirilmiştir. Dolayısıyla, sanıkların üç ay ila bir yıl arası bir süre boyunca cezaevinde kalmaları gerekmiştir. Bu hususlar dikkate alındığında, yetkililer bu tür ağır eylemler karşısında yeterli tepki göstermemişlerdir; dolayısıyla, söz konusu tepki Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamındaki usul yükümlülükleri ile bağdaşmamaktadır.

Ancak, bu sonuç, istikrarlı hareket eden ve yargılama sürecindeki herhangi bir gecikmeden sorumlu olmayan yerel mahkemelerden veya savcılıktan kaynaklanan eksikliklere ya da ihmale atfedilemez. Somut davada uygulanan İtalyan Ceza Kanunu'nun, gerek işkence eylemleri karşısında ceza verilmesi konusunda yetersiz olduğu gerekse Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında ileride ortaya çıkabilecek ihlallerin önlenmesi açısından caydırıcı etkiden yoksun olduğu anlaşılmıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 46: Mahkeme, savcılık makamının veya yargılamaları yürüten mahkemelerin herhangi bir ihmali veya müsamahası bulunmadığına hükmetmiş ve İtalyan Ceza Kanunu'nun yetersiz olduğuna karar vermiştir. Dolayısıyla, sorunun yapısal nitelik taşıdığı inkâr edilemez olduğu görülmektedir. Ancak, sorun sadece işkence eylemlerinin değil, aynı zamanda Sözleşme'nin 3. maddesiyle yasaklanan diğer kötü muamele türlerinin de önlenmesi ile ilgilidir. İtalyan Ceza Kanunu'nda 3. madde kapsamında yasaklanmış olan tüm kötü muamele eylemleri için uygun

cezaların öngörülmemesi halinde, zamanaşımı kuralı ve cezada indirim sistemi, savcılık makamlarının ve yargılamaları yürüten mahkemelerin tüm çabalarına rağmen, uygulamada, sadece “işkence” eylemlerinden sorumlu olanların değil, aynı zamanda “insanlık dışı muamele” ve “aşağılayıcı muamele” uygulayanların da cezalandırılmasına engel teşkil edebilecektir.

Devletin Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamındaki pozitif yükümlülükleri arasında, özellikle de Ceza Kanunu'na etkin hükümlerinin eklenmesi suretiyle, uyarlanmış yasal bir çerçevenin kabul edilmesi görevi yer almaktadır. Bu bağlamda, İtalyan hukuk düzeninde, işkence veya diğer kötü muamele türlerini uygulayan kişilerin uygun şekilde cezalandırılmasını sağlayacak ve bu tür kişilerin Mahkemenin içtihadına aykırı tedbirlerden faydalanmasını engelleyebilecek yasal mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir.

Madde 41: 45.000 avro manevi tazminat; maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

Etkin soruşturma

Pozitif yükümlülükler (usul yönünden) _____

G8 zirvesi sırasında göstericilere işkence veya diğer kötü muamele türlerinin uygulanmasından sorumlu güvenlik güçlerinin cezalandırılmasına yönelik yasal mekanizmanın yetersizliği: ihlal

Cestaro / İtalya - 6884/11

07.04.2015 [IV. Bölüm]

(bk. yukarıda, sayfa 9)

Sınır dışı etme

Homoseksüel bir erkeğin, aile birliğinin yeniden kurulması talebini iletebilmesi için Libya'ya geri dönmemesinin istenmesi: ikamet izninin verilmesinin ardından kayıttan düşürülmüştür

M.E. / İsveç- 71398/12

08.04.2015 tarihli Karar (kayıttan düşme) [BD]

(bk. aşağıda Madde 37, sayfa 25)

Mandan bir kadının sınır dışı edilerek Irak'a gönderilmesi yönünde verilen karar: ikamet izninin verilmesinin ardından kayıttan düşürülmüştür

W.H. / İsveç - 49341/10

08.04.2015 tarihli Karar (kayıttan düşme) [BD]

(bk. aşağıda Madde 37, sayfa 26)

Kan davası tehlikesiyle karşılaşma ve ülkesindeki ulusal yetkililerin işkencesine maruz kalma riski altında bulunan bir akıl hastasının sınır dışı edilmesinin öngörülmesi: sınır dışı etme işlemi ihlal teşkil etmeyecektir

Tatar / İsviçre - 65692/12

14.04.2015 tarihli Karar [II. Bölüm]

Olaylar — Başvuran ve iki oğluna, Türkiye Komünist Partisi (TKP) bünyesinde siyasi faaliyette bulunmaları nedeniyle, 1994 yılında, İsviçre'de mülteci statüsü verilmiştir. Başvuranın eşi ve diğer çocukları, onların ardından İsviçre'ye

gelmişlerdir. Başvuran, 2001 yılında eşini öldürmüş ve sekiz yıl hapis cezasına mahkûm edilmiştir. Yargılamalar sırasında, başvurana şizofreni tanısı konulmuştur. Federal Büro, başvuran hakkındaki mahkûmiyet kararı nedeniyle, 2009 yılı Mart ayında, başvuranın sığınma statüsünü iptal etmiştir. Başvuranın akli durumu nedeniyle, üç yıl boyunca bir psikiyatri kliniğinde kalmasına karar verilmiştir. Bilirkişi raporlarında, başvuranın tek başına hayatını sürdüremeyeceği belirtilmiştir. Göçmen Bürosu, 2010 yılı Haziran ayında, başvuranın ikamet iznini iptal etmiş ve İsviçre'den ayrılmasına karar vermiştir. Başvuran, geri göndermeme ilkesinin koruması altında olduğunu ileri sürerek bu karara itiraz etmiştir. Başvuran, ayrıca, sınır dışı edilmesi halinde, akıl sağlığının hayatını tehdit edecek ölçüde kötüleşeceğini ve eşinin ailesi ve Türk yetkilileri tarafından işkenceye ve kötü muameleye maruz bırakılabileceğini öne sürmüştür. Başvuran hakkındaki ceza hükmüyle ilgili olarak verilen denetimli serbestlik kararı 2016 yılı Temmuz ayına kadar uzatılmış olmakla birlikte, ülkeden ayrılma kararı halen geçerlidir ve sınır dışı edileceği tarih belirtilmemiştir.

Hukuki Değerlendirme — Madde 2 ve 3: Mahkeme, sınır dışı etme işleminin Sözleşme'nin 2 ve 3. maddelerinin standartlarına aykırı olacağı konusunda gerçek bir riskin bulunup bulunmadığını tespit etmelidir. Başvuranın Türkiye'de tedavi imkânının bulunmadığı iddiası, davalı Hükümet tarafından sağlanan bilgilerle çürütülmüştür. Başvuranın kendi memleketinde bu imkân bulunmasa da, Türkiye'nin daha büyük şehirlerinde böyle bir imkân mevcuttur. Davalı Hükümet, seyahat öncesinde, başvuranın seyahat edebilecek durumda olup olmadığının kontrol

edildiğini ve Türk yetililerine, başvuran için gereken tıbbi tedavi konusunda bilgi verildiğini belirtmiştir.

Mahkeme, başvuranın sağlık durumunun ağır oluşunu ve daha da kötüleşme riskinin bulunduğunu dikkate almakla birlikte, sınır dışı edilmemesini gerektirecek zorunlu insani gerekçelerin söz konusu olmadığına karar vermiştir. *D. / Birleşik Krallık* davasındaki durumun aksine, somut davada, başvuranın tedavisi mümkün olmayan veya sınır dışı edildikten sonra aile desteği alamayacağı ölümcül bir hastalığı bulunmamaktadır. Başvuran, ülke çapında kan davası tehlikesiyle karşı karşıya olacağına dair korkularının doğruluğunu kanıtlayamamıştır. Mahkeme, başvuranın aile fertlerinin kendisine yardım edebileceğini dikkate alarak, memleketi dışında yaşayabileceği başka bir yer bulabileceği kanaatine varmıştır. Başvuran, daha önce TKP üyesi olduğu konusyla ilgili olarak, yirmi yıldan uzun süredir siyasi olarak etkin olmadığına ve İsviçre’de yaşayan aile fertlerinin herhangi bir zorlukla karşılaşmadan Türkiye’ye seyahat ettiklerine itiraz etmemiştir. Mahkemeye göre, başvuran, kendisine karşı, Sözleşme’nin 2 veya 3. maddesine aykırılık teşkil edecek kişisel bir tehdidin söz konusu olduğuna dair korkularını yeterince ispatlayamamıştır. Başvuranın sağlık durumu, kan davası korkusu veya siyasi geçmişini nedeniyle, Sözleşme’nin 2 veya 3. maddesiyle bağdaşmayacak bir muameleye maruz kalma riskinin söz konusu olduğuna inanılmasını sağlayacak maddi gerekçeler bulunmamaktadır.

Sonuç: sınır dışı etme işlemi ihlal teşkil etmeyecektir (bire karşı altı oyla).

(ayrıca bk. *D. / Birleşik Krallık*, 30240/96, 2 Mayıs 1997; *Bensaid / Birleşik Krallık*, 44599/98, 6 Şubat 2001, [27 sayılı Bilgi Notu](#); ve *Aswat / Birleşik Krallık*, 17299/12, 16 Nisan 2013, [162 sayılı Bilgi Notu](#); daha genel olarak, bk. [Sınır Dışı ve İfade İşlemleri](#) ve [Akıl Sağlığı](#) başlıklı tematik bilgi notları)

Ağır bir hastalığı bulunan kişinin, uygun tıbbi tedaviden faydalanıp faydalanamayacağı konusundaki şüphelere rağmen, sınır dışı edilerek kendi ülkesine gönderilmesinin öngörülmesi: *dava Büyük Daireye gönderilmiştir*

Paposhvili / Belçika - 41738/10

17.04.2014 tarihli Karar [V. Bölüm]

(bk. yukarıda Madde 2, sayfa 8)

MADDE 5

Madde 5 § 1

Yasaya uygun olarak yakalama veya tutuklama

Mesleki görevlerini yerine getiren avukatın, polis memuruyla yaşadığı bir münakaşa sonucunda gözaltına alınması: *ihlal*

François / Fransa - 26690/11

23.04.2015 tarihli Karar [V. Bölüm]

Olaylar – Avukat olan başvuran, gözaltına alınan bir çocuğa yardımcı olmak üzere, 31 Aralık 2002 gecesinde polis merkezine çağrılmıştır. Başvuran, polis şiddetinin mağduru olduğunu ve yüzünde

yaralanmalar meydana geldiğini iddia eden müvekkiliyle görüştüktan sonra, dosyaya eklemek üzere yazılı görüşlerini hazırlamış ve aynı zamanda müvekkilinin sağlık muayenesinden geçirilmesini talep etmiştir. Bu talepler, başvuran ile başvuranın kendisine vurmaya teşebbüs ettiğini ileri süren görevli gözaltı memuru C.Z. arasında münakaşa yaşanmasına sebep olmuştur. Daha sonra, C.Z., başvurunu suçüstü yakalamaya karar vermiş ve kendisini gözaltına almıştır. Başvuran derhal bir hücreye götürülmüş ve evrak çantası ve ayakkabı bağcıkları da dâhil olmak üzere üzerindeki tüm eşyalara el konulmuş, tam üst aramasından geçirilmiş, üzerindeki kıyafetlerin tamamını çıkarması, eğilmesi ve öksürmesi istenmiştir. Polis memurunun talimatıyla, aynı zamanda, kanında alkol bulunup bulunmadığının tespiti için bir testten geçirilmiş ve bu testin sonucu negatif çıkmıştır. Başvuran, toplamda yaklaşık on üç saat boyunca gözaltına kalmıştır. C.Z. tarafından dile getirilen şikâyet daha ileriki aşamalara taşınmamış, başvuranın ise açtığı davalar reddedilmiştir.

Hukuki Değerlendirme — Madde 5 § 1: Somut davada iki durumun bir arada söz konusu olması belli ölçüde önem arz etmektedir. İlk olarak, başvuran, gözaltında bulunan ve polisin saldırısına uğradığını iddia eden bir çocuğa yardımcı olmak amacıyla avukat sıfatıyla polis merkezine gitmiştir. İkinci olarak, başvuranın davranışının mağduru olduğunu iddia eden gözaltı memuru, başvuranın gözaltına alınması ve basit üst aramasından ziyade tam üst araması yapılması ve alkol testinden geçirilmesi kararını bizzat kendisi almıştır. Bu tedbirlerden hiçbiri, nesnel delillere dayandırılmamıştır.

Gözaltı memuru farklı bir şubeden bir meslektaşını çağırarak hiyerarşi hakkında bilgilendirmede bulunmuş olsa da, bu işlem ancak tam üst araması ve alkol testi yapıldıktan sonra gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, söz konusu tarihte, basit üst aramasının ötesinde bir üst aramasına imkân veren herhangi bir düzenleme de mevcut değildir. Öncesinde başvuranın polis merkezinde bir müvekkiline yardım ediyor olmasına rağmen alkol testine tabi tutulmasının gerekliliği de sorgulanabilir, zira başvuranın alkolün etkisi altında herhangi bir suç işlemiş olduğuna dair nesnel deliller mevcut değildir. Tartışmanın ardından söz konusu olan gerginlik ve olayların yılbaşı gecesi meydana gelmiş olması bu durumu haklı çıkarmamaktadır. Ayrıca, alkol testinin sonucu da negatif çıkmıştır. Dolayısıyla, başvuranın gözaltına alınması ve bu tür tedbirlere maruz bırakılması, güvenliğin gerektirdiği boyutun ötesine geçmiştir ve gözaltının amacına uygun olmayan bir niyetin varlığını kanıtlamıştır.

Sonuç olarak, başvuranın gözaltına alınması haklı gerekçelere dayanmamaktadır ve orantısızlık teşkil etmektedir. Başvuranın özgürlüğünden yoksun bırakılması, Sözleşme'nin 5 § 1 (c) maddesinin koşullarına aykırıdır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: 15.000 avro manevi tazminat.

Madde 5 § 3

Tutukluluğun makul olup olmadığı hususu

İki buçuk aylık tutukluluğun ardından yedi buçuk aylık ev hapsi: dava Büyük Daireye gönderilmiştir

Buzadji / Moldova Cumhuriyeti - 23755/07

16.12.2014 tarihli Karar [III. Bölüm]

İşadımı olan başvuran, 2007 yılı Mayıs ayında yakalanmış ve yöneticisi olduğu bir Devlet şirketini resmen dolandırmakla suçlanmıştır. Başvuran, hakkındaki suçlamaların ağırlığı, davanın karmaşıklığı ve gizli anlaşma riskinin bulunması nedeniyle tutuklanmıştır. Başvuranın tutukluluk halı, özellikle yine aynı gerekçelerle, 2007 yılı Temmuz ayına kadar birkaç kez uzatılmıştır. Söz konusu tarihte, başvuranın ev hapsi talebi ulusal mahkemelerce kabul edilmiştir. Başvuran, kefaletle serbest bırakıldığı 2008 yılı Mart ayına kadar ev hapsinde kalmıştır. Uyması gereken kısıtlamalardan herhangi birini ihlal etmeksizin toplamda on aydan uzun süre tutuklu bulunması ve ev hapsinde olması nedeniyle böyle bir karar verilmiştir.

Mahkeme, 16 Aralık 2014 tarihli Daire kararında, üçe karşı dört oyla, başvuranın tutukluluk halinin uzatılması ve daha sonradan ev hapsine hükmedilmesi konusunda ulusal mahkemelerce yeterli gerekçe sunulmamış olması nedeniyle, Sözleşme'nin 5 § 3 maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

Dava, Moldova Hükümetinin talebiyle, 20 Nisan 2015 tarihinde Büyük Daireye gönderilmiştir.

MADDE 6

Madde 6 § 1 (Medeni hukuk)

Tarafsız mahkeme

Bir yargıç hakkında, görevi kötüye kullanmasından dolayı gerçekleştirilen yargılamalarda mahkemenin tarafsızlığı: *ihlal*

Mitrinovski / Eski Makedonya Yugoslav Cumhuriyeti

- 6899/12

30.04.2015 tarihli Karar [I. Bölüm]

Olaylar – Başvuran, görevi kötüye kullanmaktan suçlu bulunarak, Devlet Yargı Konseyi (SJC) Genel Kurulunun 19 Nisan 2011 tarihli kararıyla görevinden alınan eski bir yargıçtır. Başvuran, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamında Mahkeme'ye yaptığı başvurusunda, kendi davasının koşullarında Devlet Yargı Konseyi'nin "bağımsız ve tarafsız bir mahkeme" olarak değerlendirilemeyeceği konusunda şikayette bulunmuştur.

Söz konusu koşullar şu şekildedir: Başvuran, bir tutuklunun yargılama öncesinde tutukluluk kararına karşı gerçekleştirmiş olduğu itirazı kabul eden ve üç yargıçtan oluşan bir temyiz mahkemesi heyetine başkanlık etmiştir. Söz konusu karar, Yüksek Mahkeme'nin, yargıç J.V.'nin başkanlık ettiği beş yargıçlı bir heyeti tarafından bozulmuştur. Yargıç J.V.'nin de içerisinde yer aldığı Yüksek Mahkeme Ceza Dairesi daha sonra, tutuklunun itirazını değerlendiren üç temyiz mahkemesi yargıcından ikisinin görevi kötüye kullandığının ortaya çıktığını tespit etmiştir. Ancak ilgili yargıçların adını vermemiştir. Sonrasında, Yargıç J.V. Devlet Yargı Konseyi'nin resen üyesi sıfatıyla, Devlet Yargı Konseyi nezdinde, başvuran ve diğer temyiz mahkemesi yargıçlarından biri hakkında, görevlerini kötüye kullanıp kullanmadıklarının tespit edilmesini talep etmiştir. Yargıç J.V. ayrıca, daha sonra talebi kabul edilebilir bulan Devlet Yargı Konseyi Genel Kurulunun bir parçasını oluşturmuş, görevin kötüye kullanıldığına ilişkin şikâyetin belirlenmesi için geçici bir Komisyon kurmuş ve görevin kötüye kullanılmasına ilişkin

olarak yargılamaları başlatmıştır. Yargıç J.V. geçici Komisyon nezdinde gerçekleştirilen yargılamalarda şikâyetçi olarak ortaya çıkmıştır. Komisyon tarafından başvuranın görevi kötüye kullanmasından dolayı görevinden alınmasını öngören bir raporun ardından ise J.V., başvuranın görevden alınmasına karar veren Devlet Yargı Konseyi Genel Kurulu'nun bir üyesi olmuştur. Başvuranın Yüksek Mahkeme Temyiz Kurulu nezdinde gerçekleştirdiği itirazı reddedilmiştir.

Hukuki Değerlendirme – Madde 6 § 1: Yargı üyelerinin görevlerini kötüye kullanmalarından dolayı açılan yargılamaları düzenleyen, 2010 tarihli Devlet Yargı Kanunu'nun 78 (1) maddesi; Devlet Yargı Konseyi'nin herhangi bir üyesinin, bu kurumdan bir yargıcın görevini kötüye kullanıp kullanmadığını tespit etmesini talep edebileceğini öngörmektedir. Başvuranın davasında, ilgili tarihte Yüksek Mahkeme başkanı olan ve Devlet Yargı Kanunu'nun resen bir üyesi olan Yargıç J.V.; kendisinin de içerisinde bulunduğu Yüksek Mahkeme Ceza Dairesinin oy birliğiyle, başvuranın başkanlık ettiği temyiz mahkemesi yargılamalarındaki iki yargıcın görevlerini kötüye kullandıklarını tespit etmesinin ardından; dava açılmasını talep etmiştir. Ceza Dairesinin ilgili yargıçların isimlerini vermemesine rağmen, Devlet Yargı Konseyinin teyit ettiği şekilde, başvuranın da bunlardan biri olduğu açıktır. Mahkeme bu koşullarda, söz konusu mevzunun Devlet Yargı Konseyi nezdinde taşınmasından önce, J.V.'nin başvuranın görevi kötüye kullanmasından dolayı görevden alınması gerektiği konusunda ikna olması nedeniyle; başvuranın, korkuya

kapılmakta meşru gerekçelere sahip olduğuna kanısına varmıştır.

Görevi kötüye kullanma davalarını yürütmek için kurulan geçici Komisyon, beş Devlet Yargı Konseyi üyesinden oluşmuştur. Yargıç J.V. duruşma sırasında, başvuran hakkındaki iddiaları destekleyen deliller ve görüşler ortaya koyabilmiş, bu nedenle de “savcı” rolü üstlenmiştir. Sonrasında ise, Komisyonun tavsiyesi üzerine, başvuranın görevden alınmasına karar veren Devlet Yargı Konseyi Genel Kurulunun resen bir üyesi olarak görev almıştır. AİHM bu koşullarda, şikâyet konusu yargılamaların gerçekleştirilmesini talep eden ve sonrasında başvuranın görevden alınması kararında yer alan J.V.'nin Devlet Yargı Konseyi'nin bir üyesi olarak içerisinde yer aldığı sistemin; başvuranın davasının esası hakkında karar verirken tarafsızlığı konusunda şüpheye neden olduğu kanısına varmıştır.

Bu nedenle yargıç J.V.'nin söz konusu yargılamalardaki rolü, subjektif ve objektif tarafsızlık kriterleri bakımından başarısızlıkla sonuçlanmıştır. J.V.'nin Devlet Yargı Konseyi'nin on beş üyesinden yalnızca biri olması, mevcut koşullarda, bir başka sonuç doğuramazdı.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: Manevi tazminata ilişkin olarak 4.000 avro.

Madde 6 § 1 (ceza)

Adil yargılama

Pozitif yükümlülükler

Mahkeme tarafından tayin edilen avukatın nedensiz bir şekilde görevini yerine

getirmemesi nedeniyle gerçekleştirilen temyiz başvurusunun reddi: *ihlal*

Vamvakas / Yunanistan – 2870/11

09.04.2015 tarihli karar [I. Bölüm]

Olaylar – Başvuran 2009 yılının Haziran ayında, bir bankanın zararına olacak şekilde, dolandırıcılık ve sahtecilikten yedi yıl hapis cezasına mahkûm eden Ceza İstinaf Mahkemesi kararına karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur. 2010 yılının Ocak ayında, cezaevinde olan başvuranın talebi üzerine, Yargıtay Başkanı yargılamalarda kendisini temsil etmesi için bir avukat tayin etmiştir.

Yargıtay, Şubat 2010 tarihli kararıyla, zamanında ve gerekli şekilde duruşmaya davet edilen başvuranın duruşmada yer almaması nedeniyle, temyiz başvurusunu reddetmiştir. Başvuranın ifadelerine göre başvuran, cezaevindeyken tayin edilmiş olan avukatla görüşmüştür. Avukat ise kendisine, duruşmada yer alacağı konusunda taahhütte bulunmuştur. Ancak avukat duruşmaya katılmamış ve duruşmanın ne öncesinde ne de sonrasında, başvurana duruşmaya neden katılmadığı konusunda herhangi bir bilgi vermemiştir.

Hukuki değerlendirme- Madde 6 § 3 (c) ile bağlantılı olarak madde 6 § 1: Yargıtay yargılamalar sırasında başvuranı temsil etmesi için bir avukat tayin etmiştir.

Özellikle resmi olarak tayin edilmiş bir avukat bir davaya ilişkin olarak eylemde bulunmama kararı vermesi veya duruşmada yer almasının engellenmesi durumunda, tayin eden makamı durum hakkında bilgilendirmesi ve müvekkilinin hakları ve çıkarlarının korunması amacıyla, bir

aciliyet meselesi olarak gerekli olan her şeyi yerine getirmelidir.

Başvuranın avukatı, görevini yerine getiremeyeceğini hiçbir zaman açıklamamıştır.

Yunan hukuku kapsamında, hukuki bir sorun temelinde gerçekleştirilen temyizi kabul edilemez bulan bir kararın bozulmanın imkânsız olmasından dolayı; avukatın resmi olarak görevlendirilmesinin ardından duruşmada yer almamasının gerekçelerini araştırmak ve başvuranın çıkarlarının korunmasını sağlamak Yargıtay'ın görevidir.

Başvuranın avukatının, erteleme talebinde bulunmaksızın (başvuranın ileri sürdüğü gibi, bu tür bir talep kanuna aykırı olarak yapılmış olsa dahi), görevlendirilmesinden bir ay üç gün sonra gerçekleştirilen duruşmada yer almaması yetkili makamların pozitif tedbirler almasını gerektiren “açık bir yükümlülüğü yerine getirmeme” durumu oluşturur. Yargıtay, hukuki bir sorun temelinde gerçekleştirilen temyizi reddetmekten ziyade durumu açıklığa kavuşturmak amacıyla yargılamaları ertelemeliydi.

Duruşmanın ertelenmesi yönünde herhangi bir temasta bulunulmadığı veya geçersiz bir talepte bulunulduğu gibi koşullar dikkate alınmaksızın; yetkili mahkemenin, başvuranın savunma haklarına ilişkin olarak uygulamada ve etkin bir şekilde saygı gösterilmesini sağlama konusunda pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır. Durum bu şekilde olmadığından dolayı; Mahkeme, Sözleşme'nin 6 §§ 1 ve 3 (c) maddesinin gerekliliklerinin ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: Manevi tazminata ilişkin olarak 2.000 avro.

Madde 6 § 1 (idari)

Adil yargılama

Bankacılık sektörüne ilişkin olarak alınan acil ekonomik tedbirlere itirazda bulunmak için başlatılan işlemlerdeki usuli hakların kısıtlanması: *kabul edilemez*

Adorisio ve Diğerleri / Hollanda – 47315/13 vd.

17.03.2015 tarihli karar [III. Bölüm]

Olaylar – Tamamı yabancı ülke vatandaşları olan veya tüzel kişilik olan başvurular, Hollanda'nın büyük bir banka ve sigorta şirketi olan SNS Reaals'da hisse ve bağlı bonolara sahiptirler. 2008 yılında ortaya çıkan küresel ekonomik krizin ardından, Reaal'ın bankacılık kolu sıkıntı yaşamaya başlamıştır. Hükümet bankanın iflas etmesi yönündeki riski dikkate alarak, 2013 yılında, bankacılık hizmetini ve müşterilerin yatırımlarını koruyabilmek amacıyla; şirketi ulusallaştırmaya ve hisseleri, sermaye güvencelerini ve bağlı bonoları kamulaştırmaya karar vermiştir. Söz konusu kamulaştırma işleminin hukuka uygun olup olmadığının belirlenmesi amacıyla gecikmeksizin bir karar alınmasını sağlamak amacıyla; büyük finansal kurumları kapsayan krizler için özel olarak tasarlanan bir hızlandırma usulü kullanılmıştır. Danıştay'ın İdari Yargı Dairesi, başvuruların davasına ilişkin olarak Şubat 2013'te bir duruşma düzenlemiş olup, on gün sonra kamulaştırmayı onaylayan kararı vermiştir.

Hukuki değerlendirme – Madde 6 § 1: Başvurular AIHM önünde, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi uyarınca, İdari Yargı Dairesine temyiz başvurusunda bulunmak için gereken on günlük süre sınırının çok kısa olduğunu, Maliye Bakanlığı'nın savunması üzerinde çalışmak için

yeterli zaman bulamadıklarını ve muhasebeciler ve emlak bilirkişileri firmalarının hazırladığı raporların tamamlanmamış versiyonlarına erişebildikleri konusunda şikâyette bulunmuşlardır.

Mahkeme ilk olarak, Hükümetin SNS Reaals'ı ulusallaştırma kararının, milli ekonomiye yönelik ciddi bir zararı önlemek amacıyla bir aciliyet meselesi olarak müdahale etme ihtiyacından kaynaklanmış olduğunu kabul etmektedir. Söz konusu şirket, oldukça büyük ve yerel bir finansal kurum olup, tüm Hollanda finansal sisteminin istikrarının korunması amacıyla iflas etmesinin engellenmesi gerekmektedir. Kamulaştırmanın hukuka aykırı olduğu konusunda itirazda bulunmak amacıyla mevcut olan hızlandırılmış idari usul kapsamında, kamulaştırılan tüzel kişilerin ve gerçek kişilerin, Hükümetin varlıkları hakkındaki kararını temyiz etmeleri için yalnızca on günleri olmuştur. Mahkeme başvuruların, süre sınırının kısa olması nedeniyle görüşlerini öne sürmelerinin ve yerel mahkemelere delilleri sunmalarının engellendiği konusundaki şikâyetlerini anlamaktadır. Ancak, temyiz başvurusunda bulunmak için gereken süre sınırı oldukça kısa olmasına rağmen, başvuruların etkin bir temyiz başvurusu yapmalarını engellememiştir. Ayrıca başvurular, duruşmadan önceki gün ek belgeleri ve duruşma sırasında sözlü argümanlarını sunabilmişlerdir. Bu koşullar kapsamında, başvuruların temyiz başvurusu yapmaları için gereken süre sınırı, yargılamaların adillğine herhangi bir zarar vermemiştir.

Mahkeme ayrıca başvuruların, Maliye Bakanlığının savunmasını duruşmanın hemen öncesinde görmeleri nedeniyle, üzerinde

çalışmaları için oldukça kısa bir süreye sahip olduklarını kabul etmiştir. Ancak başvuranlar, bu tür bir belgenin, henüz farkında olmadıkları bir olaylar bildirisi veya hazırlık süresinin mevcut olmaması nedeniyle, karşı çıkabilecekleri görüşler içerdiğini iddia etmemişlerdir. Ayrıca, söz konusu savunma üzerinde çalışmaları için daha fazla fırsata sahip olmaları durumunda, İdari Yargı Dairesi nezdindeki sözlü beyanlarının farklı olacağını da iddia etmemişlerdir. Özellikle yerel mahkemelerin, hızlı karar verme ihtiyacı dikkate alındığında, Mahkeme, başvuruların bu hususta haksız ve dezavantajlı bir durumda bırakıldıklarını tespit edememektedir.

Son olarak, yerel mahkemeler önünde gerçekleşen yargılamalar sırasında, başvuruların bazı kısımları eksik olan finansal raporlara erişimleri sağlanmıştır. Bu davanın istisnai koşulları dikkate alındığında, farklı bir oluşumla görev yürüten ve başvuranlardan gizlenen bilgilerin yalnızca finansal çıkarlarla ilgili olduğunu ve kamulaştırmanın hukuka uygunluğu ile ilgisi bulunmadığını tespit eden idari mahkeme tarafından gerçekleştirilen incelemeler; başvuruların raporların tamamını almamaları konusunda yaşadıkları dezavantajı yeterli şekilde dengelemiştir. Ayrıca Avrupa Komisyonunun ulusallaştırma işleminin yasadışı bir “devlet yardımı” teşkil edip etmediğine karar vermesi amacıyla, raporlardan en az birine erişimi sağlanmıştır. Komisyon finansal raporu incelenmesinin ardından, detaylı finansal bilgileri, kamuya duyurduğu belgelerden çıkarmaya karar vermiş ve kamulaştırma kararını onamıştır. Mahkeme bu koşullar ışığında, söz konusu bilgilere erişimin kısıtlanması konusunda gerçek bir ihtiyaç bulunduğunu kabul etmektedir.

Sonuç: kabul edilemez (açıkça dayanaktan yoksun).

Madde 6 § 1 (icra)

Mahkemeye erişim

Başvurana acil olarak yeni konut sağlanmasını gerektiren mahkeme kararına uygun davranılmaması: ihlal

Tchokontio Happi / Fransa – 65829/12

09.04. 2015 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar – Başvuran, kızı ve erkek kardeşi ile birlikte Paris bölgesinde bir apartman dairesinde ikamet etmektedir. Bir arabuluculuk komisyonu Şubat 2010’da, başvuruların uygunsuz ve sağlıklı koşullarda yaşadıklarını tespit ederek; acil olarak yeni konut sağlanması için öncelik verileceğini belirtmiştir. Bu karar tarihinden itibaren altı ay içerisinde başvuran ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir konut teklifi almaması nedeniyle; İdare Mahkemesi nezdinde başvuruda bulunmuş ve Devletin kendisine kalacak yer bulması konusunda talimat vermesini, aksi takdirde para cezasına hükmetmesini talep etmiştir. 2010 yılının Aralık ayında, meselenin oldukça acil nitelikli olduğunu kaydeden mahkeme, başvuranın talebini kabul etmiş ve görevlilerin başvurana, kızına ve erkek kardeşine yeni bir konut sağlaması yönünde talimat vermiştir. Aksi takdirde, gecikilen her ay için bölgesel şehir kalkınma fonuna 700 avro ceza ödeyeceğini ifade etmiştir. Ocak 2012’de başvurana halen yeni konut edindirilmemesi gerekçesiyle, İdare Mahkemesi para cezasını icra etmiş ve Devletin bölgesel şehir kalkınma fonuna 8.400 avro ödemesine hükmetmiştir. Mahkemenin bu kararı verdiği tarihte, başvuran ve ailesine halen yeni konut sağlanmamıştır.

Söz konusu işlemler, 5 Mart 2007 tarihli konut edinme hakkının uygulanması hakkında kanun (DALO) uyarınca başlatılmıştır. Bu kanun, kendi yöntemleriyle uygun ve bağımsız bir konut edinme imkânı olmayan veya mevcut konutlarında yaşamaya devam edemeyen kişilere yönelik olarak konut edinme hakkının Devlet tarafından korunduğunu öngörmektedir.

Hukuki değerlendirme – Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi: Başvurana halen ihtiyaç ve kapasitelerine uygun bir konut imkânı sunulmazken; para cezası kesin suretle icra edilmiş ve Devlet tarafından ödenmiştir. Ancak, para cezasının tek amacı devleti konut edindirme talimatını uygulamaya zorlamak olup, tazminat işlevi görmemektedir. Bu miktar başvurana değil, devlet tarafından yürütülen bir kalkınma fonuna aktarılmıştır. Yerel mahkemelerin, başvuranın talebinin acil olarak yerine getirilmesi gerektiğini ifade etmesine karşın; yeni bir konut edindirme işlemi söz konusu olmadığından, Aralık 2010 tarihli karar, üç buçuk yıldan daha fazla bir süreden bu yana tam anlamıyla icra edilmemiştir. Hükümet söz konusu kararın icrasının gerçekleşmemesini, uygun bir kalacak yer bulunmamasına bağlanmıştır. Ancak bu görüş, Mahkeme içtihatları anlamında geçerli bir gerekçeye dayanmamaktadır. Zira mahkeme içtihatlarına göre, bir Devlet makamı, bir mahkeme kararının yerine getirilmemesi konusunda fonların veya diğer kaynakların yetersiz olmasını mazeret olarak ileri süremez. Sonuç olarak, Fransa makamları, nihai ve icra edilebilir bir mahkeme kararına uymak için gereken önlemleri yıllarca almayarak, 6 § 1 maddesinin tüm yararlı etkilerini ortadan kaldırmıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi: Aralık 2010 tarihli karara göre, ilgili yetkili şahıs başvurana yeni bir konut sağlamakla görevlendirilmiştir. Bu karar ilgili makamları, başvuranın bir apartman dairesi sahibi yapmakla değil, kullanması için bir apartman dairesi sağlamakla görevlendirmiştir. Toplumsal bir kira anlaşması kapsamında başvuranın bir apartman dairesi kullanma hakkından faydalanması gerekmektedir. Bazı koşullara tabi olarak daireyi satın alma hakkına da sahip olması gerekmektedir; ancak bu durum bir seçenek olup, hak teşkil etmemektedir. Bu hususta gerçekleştirilen satış işlemleri ilgili idari makamların iznine tabidir. Bu nedenle başvuranın konut edinme konusunda “meşru bir beklentisi” yoktur.

Bu sebeple, 1 Nolu Protokolün 1. maddesi anlamında, başvuranın talebi, diğer deyişle “toplumsal kira anlaşmasına” ilişkin hakkı, niteliği itibariyle “mülkiyet” teşkil etmemektedir.

Sonuç: kabul edilemez (konu bakımından bağdaşmaz).

Madde 41: Tazminat talebinde bulunulmamıştır.

(Ayrıca bk. *Teteriny / Rusya*, 11931/03, 30 Haziran 2005, [76 sayılı Bilgi Notu](#); *Olaru ve Diğerleri / Moldova Cumhuriyeti*, 476/07 vd., 28 Temmuz 2009, [121 sayılı Bilgi Notu](#); *Ilyushkin ve Diğerleri / Rusya*, 5734/08, 17 Nisan 2012, [151 sayılı Bilgi Notu](#); *Gerasimov ve Diğerleri / Rusya*, 29920/05 vd., 1 Temmuz 2014, [176 sayılı Bilgi Notu](#)).

Madde 6 § 2

Masumiyet karinesi

Ceza yargılamalarında beraat kararı verilmesiyle sonuçlanan olaylar temelinde uygulanan, kaçakçılığa ilişkin idari para cezası: ihlal

Kapetanios ve Diğerleri / Yunanistan – 3453/12, 42941/12 ve 9028/13

30.04.2015 tarihli karar [I. Bölüm]

Olaylar– Kaçakçılık suçlamaları üzerine üç başvuran hakkında ceza yargılamaları başlatılmıştır. Başvuranlar, 1992, 1998 ve 2000 yıllarında kesinleşen kararların ardından beraat etmişlerdir. Bu sırada, idari para cezası ödemelerine karar verilmiştir. Bu idari para cezaları, bir başvuranın davasında yaklaşık 130.000 avro; diğer başvuranların davalarında ise toplamda yüz binlerce avroya tekabül etmiştir. İdari işlemler, Yüksek İdare Mahkemesi'nin 2011 ve 2012 yıllarındaki kararlarıyla sonuçlanmıştır. Yüksek İdare Mahkemesi, başvuranların temyiz başvurularını reddederken; idari makamların, ceza mahkemeleri tarafından verilen beraat kararlarıyla bağlı olmadıklarını; zira, iç hukuk kapsamında, ceza mahkemelerinin yalnızca mahkumiyet gerektiren nihai kararlarının, idare mahkemeleri açısından kesin hüküm değeri taşıdığını kaydetmiştir.

Birinci başvuran hakkındaki ceza yargılamaları ve idari işlemler, 1985 ve 1986 yıllarında, gerekli gümrük vergileri ödenmeksizin, on iki adet elektronik aletin, bir adet av tüfeğinin, bir adet vincin ve bir adet video kameranın ithal edilmesiyle ilgilidir. İkinci başvuran hakkında yürütülen iki dava, 1993 ve 1995 yılları arasında, satın alma belgeleri mevcut olmaksızın, petrol ve dizel yakıtı satılmasıyla ilgilidir. Üçüncü başvuran hakkındaki iki dava ise, gümrük vergileri

ödenmeksizin ve vergi makamlarından önceden izin alınmaksızın, 1992 yılında iki adet lüks aracın Yunanistan'a ithal edilmesiyle ilgilidir.

Hukuki değerlendirme – 7 No.lu Protokolün 4. maddesi: Uygulanan para cezalarının ağırlığı ve caydırıcı etkisi dikkate alındığında; söz konusu idari para cezaları, cezai niteliklidir. Başvuranlar hakkında idare ve ceza mahkemeleri önünde gerçekleştirilen ceza isnatları aynı süreçler boyunca aynı tutumun sergilenmesiyle ilgilidir. İlk ceza davasında verilen beraat kararlarının kesinleştiği andan itibaren, başvuranların 7 No.lu Protokol'ün 4. maddesi anlamında “beraat ettiklerinin” değerlendirilmesi gereklidir. Başvuranların kesinleşmiş olan beraat kararlarına dayandıkları ve bu kararları, davaları esastan inceleyen mahkemelere ve son olarak Danıştay'a sundukları göz önüne alındığında; derdest idari işlemler bağlamında beraat kararlarının etkisini resen değerlendirmek, davayı inceleyen idare mahkemesinin görevidir. Aksi takdirde, ilk “ceza yargılamalarının” gerçekleştiğini dikkate almamak, *aynı suçtan dolayı iki kere yargılanmama* ilkesine aykırı bir şekilde, yerel hukuk sistemi kapsamında bir durumu kasıtlı tolere etmek anlamına gelecektir.

7 No.lu Protokol'ün 4. maddesi, *aynı suçtan dolayı iki kere yargılanmama* ilkesine saygı gösterilmesi koşuluyla; aynı olaylar nedeniyle belirli bir süre hapis cezası ve para cezası uygulanmasını ilke olarak yasaklamamaktadır. Bu nedenle kaçakçılığın önlenmesi bağlamında, bir dava kapsamında, hapis cezası ve para cezası şeklinde iki ceza uygulansaydı; bu ilke ihlal edilmiş olmayacaktı. Ayrıca başvuranlardan ikisinin davasında, idari işlemler başlatıldığında, ceza yargılamalarının henüz sonuçlanmamış olması;

aynı suçtan dolayı iki kere yargılanmama ilkesi bağlamında, tek başına sorun teşkil etmemektedir. İdari işlemlerin başlatılmasının ardından ceza mahkemesi yargılamayı askıya alsaydı ve sonrasında, Danıştay'ın söz konusu para cezasını onaylamasıyla ceza davasını sonlandırsaydı; bu ilkeye saygı gösterilmiş olacaktı.

Avrupa Birliği Adalet Divanı, *Aklageren / Hans Akerberg Fransson*¹ kararında, *aynı suçtan dolayı iki kere yargılanmama* ilkesi kapsamında, yalnızca ilk yaptırımın cezai nitelikli olmaması durumunda, bir devletin aynı eylemlerden dolayı iki yaptırım (vergi ve ceza) uygulayabileceğini ifade etmiştir. Avrupa Birliği Adalet Divanı, bir vergi yaptırımının cezai niteliğini değerlendirirken; Mahkeme tarafından *Engel ve Diğerleri* kararında kullanılan üç kritere dayanmıştır. Mahkeme sonuç olarak, vergi işlemlerinin cezai niteliğinin değerlendirilmesi ve daha ziyade, vergi ve cezai konularda *aynı suçtan dolayı iki kere yargılanmama* ilkesinin uygulanması bakımından; iki mahkemenin içtihatlarında benzerlikler olduğunu kaydetmiştir.

Yukarıdakiler ışığında, söz konusu idari işlemler, ilk ve nihai beraat kararlarına konu olan eylemlerle benzer nitelikte olan eylemlerden kaynaklanan ikinci bir “suç” ile ilgilidir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Sözleşme'nin 6 § 2 maddesi: Mevcut dava, disiplin yetkilerine sahip olan bir idari organın, kamu çalışanının ceza yargılamalarında beraat etmesinin ardından, bu çalışana yöneltilen suçlamaların bir sonucu olarak yaptırım

uyguladığı ve Mahkeme tarafından incelenmiş olan davalardan oldukça farklıdır. Bu davalarda, disiplin işlemleri, özellikle uygulanma koşulları ve cezalandırıcı olmaması bakımından ceza yargılamalarıyla kıyaslandığında belirli bir derecede özerk olarak yürütülmüştür. Bu özerklik nedeniyle, söz konusu çalışana idari yaptırım uygulanması; idari organ kararının başvurana ceza sorumluluğu atfeden bir ifade içermediği sürece, tek başına masumiyet karinesi ilkesinin ihlali anlamına gelmez.

Mevcut davada idare mahkemeleri, dava dosyalarındaki belgeleri ceza mahkemelerinden farklı bir şekilde değerlendirdikten sonra; başvuruların ceza mahkemeleri tarafından daha önce beraat ettirildikleri aynı kaçakçılık suçlarından işlediklerine karar vermiştir. Varılan bu sonuçlar Danıştay tarafından da son aşamada onaylanmıştır. Söz konusu iki davanın benzer nitelikli olması, ihtilaf konusu eylemler ve ilgili suçları meydana getiren unsurlar dikkate alındığında; idare mahkemelerinin vardığı bu sonuç, ceza mahkemelerinin verdiği beraat kararlarında daha önce tespit edilmiş olan başvuruların masumiyet karinesi haklarını ihlal etmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Mahkeme ayrıca, başvurulardan biriyle ilgili olarak; yargılamaların aşırı uzunluğu ve bu hususta etkin bir hukuk yolunun mevcut olmaması sebebiyle, Sözleşme'nin 6 § 1 ve 13. maddelerinin ihlal edildiğini tespit etmiştir.

(Ayrıca bk. *Engel ve Diğerleri / Hollanda*, 5100/71 vd., 8 Haziran 1976; *Moulet / Fransa* (k.k.), 27521/04, 13 Eylül 2007, **100 sayılı Bilgi Notu**; *Vagenas / Yunanistan* (k.k.), **53372/07**, 23

¹ Aklageren / Hans Akerberg Fransson, C – 617/10, 26 Şubat 2013 tarihli Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararı (Büyük Daire).

Ağustos 2011; *Vanjak / Hırvatistan*, 29889/04, 14 Ocak 2010; ve *Hrdalo / Hırvatistan*, 23272/07, 27 Eylül 2011).

Madde 6 § 3 (c)

Avukatlık yardımı yoluyla savunma

Sorgu hâkimi karşısındaki ilk duruşmadan önce dava dosyasına erişim olmaması: *ihlal yok*

Sorgu hâkimi önünde gerçekleşen ilk duruşma öncesinde avukatla iletişime geçememe: *ihlal*

A.T. / Lüksemburg- 30460/13

09.04.2015 tarihli karar [V. Bölüm]

Olaylar – Lüksemburg Cumhuriyet Başsavcılığı, 2009 yılının Ekim ayında, başvuran hakkında, 16 yaşın altındaki bir çocuğa tecavüz ve sarkıntılık suçlamalarından dolayı adli soruşturma başlatılmasını talep etmiştir. Başvuran 2009 yılının Aralık ayında, Avrupa Yakalama Kararı kapsamında Birleşik Krallık'ta yakalanmış ve Lüksemburg makamlarına teslim edilmiştir. Başvuran Lüksemburg'a gelmesinin ardından avukatlık yardımı olmaksızın polis tarafından sorgulanmıştır. Sonraki gün, sabah saatinde kendisine danışmanlık etmesi için atanan avukat eşliğinde sorgu hâkimi tarafından sorgulanmıştır. Başvuran hâkim önünde, detaylı olarak ifade vermiş ve polis önünde verdiği ifadelerini yinelemiştir. Başvuran, yerel mahkemeler tarafından mahkûm edilmiş olup halen cezasını çekmektedir. Yargılamayı yürüten mahkeme, ilgili kararında, başvuran tarafından verilen çeşitli ifadelerle atıfta bulunmuştur ve olayların anlatımını sürekli değiştirdiğini tespit ederek bu ifadeleri kararın gerekçesinde dikkate almıştır.

Hukuki değerlendirme – Madde 6 § 3 (c) ile bağlantılı olarak Madde 6 § 1: Mahkeme, başvuranın ilk olarak polis tarafından sorgulanması sırasında avukatın hazır bulunmaması nedeniyle ihlal tespit etmiştir. Başvuranın sorgu hakimi karşısına ilk kez çıkmasına ilişkin olarak, Mahkeme, avukatın dosyaya erişimi hususunu, avukat-müvekkil iletişimi konusunda ayırmak durumunda olduğu kanaatine varmıştır.

(a) *Dosyaya erişim olmaması* – Lüksemburg Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında, yetkililer yalnızca hâkim önüne ilk kez çıkılmasının ardından dosyaya erişilmesine izin vermektedirler. Ceza yargılamalarının açılma aşamasında veya polis soruşturması veya adli soruşturma safhasında, dava dosyasına erişimin kısıtlanması diğerleri arasında, yetkililerin bilgilerinin gizliliğinin korunması ve başkalarının haklarının gözetilmesi gibi gerekliliklerden dolayı haklı gerekçelere dayanabilir. Mevcut davada, adaletin menfaatlerinin korunmasına ilişkin gerekçelerle, yetkililerin dosyaya erişimi kısıtlama hususunu haklı gerekçelere dayandırması meşrudur. Ayrıca şüpheliler kendilerine suçlamalar yöneltilmeden önce dahi, savunmalarını hazırlama konusunda özgür olmuşlardır ve sessiz kalma haklarını kullanmışlardır. Sonrasında, sorgu hâkiminin önüne çıkarılmalarının ardından, dosya hakkında danışmanlık işlemleri gerçekleştirilmiş ve ceza yargılamaları süresince kullanacakları bir savunma stratejisi belirleme imkânına sahip olmuşlardır. Böylelikle, adli soruşturma ve yargılama aşamaları sırasında, ilk olarak hâkim karşısına çıkılmasının ardından dosyaya erişimin sağlanması yoluyla adil bir denge kurulmuştur.

Yerel makamların adaletin menfaatlerinin korunmasına ilişkin olarak, soruşturmaların etkinliğine zarar vermeme hususunda, yeterli gerekçelere sahip oldukları durumlarda; Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında, sorgu hâkimi önüne ilk kez çıkmasından önce ceza yargılamaları sırasında dosyaya sınırsız erişimin sağlandığı söylenemez.

Sonuç olarak, sorgu hâkimi tarafından gerçekleştirilen ilk duruşmada avukat yardımı alınması hususunda, dosyaya önceden erişime izin verilmemesi, söz konusu avukatlık yardımını etkisiz kılmamaktadır.

Sonuç: ihlal yok (oy birliğiyle)

(b) *Avukat-müvekkil iletişiminin eksikliği* – Mahkeme, sorgu hâkiminin karşısına ilk kez çıkılmasından önce, avukat ve müvekkil arasındaki danışmanlığın önemini vurgulamıştır. Zira, avukat müvekkiline haklarını hatırlattığı sürece, bu ikili arasında önemli alışverişler gerçekleşir. Mevcut davada olduğu gibi, başvuranın herhangi bir avukat bulunmaksızın polis tarafından önceki gün ifadesinin alınması ve sonrasında sorgu hâkimi önüne çıkılan günün sabahında bir avukat tayin edilmesi gibi durumlarda bu husus geçerlidir. Avukatlar, sorgu hâkimi önüne ilk kez çıktığında soyut bir şekilde değil, aksine etkin ve pratik bir biçimde destek sağlayabilmelidir. Bu amaçla, mevzuat kapsamında avukat-müvekkil arasındaki danışmanlık hizmeti kesin suretle sağlanmalıdır. Ancak Lüksemburg hukuku kapsamında durum bu şekilde değildir.

Mevcut davada, duruşma tutanağında, sorgu hâkimi tarafından duruşma sabahında bir avukat tayin edildiğinin belirtildiği ancak, bu tür bir

danışmanlık hizmetinin gerçekleşmediğinin belirtilmediği açıktır. Bu nedenle başvuranın, söz konusu duruşmadan önce avukatıyla görüştüğünün veya böylelikle etkin bir avukatlık yardımı aldığına dair doğrulanması olanaksızdır.

Buna ek olarak, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Aşağılayıcı Muamele veya Cezanın Önlenmesi Komitesi'nin (CPT), mevcut davanın olaylarının olduğu yıl gerçekleştirilen ziyaretlerin ardından yayımlanan raporunda; heyetin görüştüğü mahkumların neredeyse tamamının sorgu hâkiminin karşısına ilk çıktıklarında ilk kez bir avukatla görüştükleri ve avukatlarıyla yalnızca duruşmanın ardından gizlice konuşabildikleri ifade edilmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle)

Madde 41: En uygun tazminat yolu yeniden yargılama olacaktır; manevi tazminata ilişkin talep reddedilmiştir.

Mahkeme tarafından tayin edilen avukatın nedensiz bir şekilde görevini yerine getirmemesi nedeniyle gerçekleştirilen temyiz başvurusunun reddi: ihlal

Vamvakas / Yunanistan – 2870/11

09.04.2015 tarihli karar [I. Bölüm]

(Bk. yukarıdaki Madde 6 § 1 (ceza), [sayfa 14](#))

MADDE 8

Konuta saygı

Haberleşmeye saygı_____

Avukat-müvekkil gizliliğine tabi e-postalar dâhil olmak üzere elektronik verilerin aranması ve bu verilere el konması: *ihlal*

Vinci Construction ve GTM Génie Civil etnie Civil et Services / Fransa – 63629/10 ve 60567/10

2.4.2015 tarihli Karar [V. Bölüm]

Olaylar ve Olgular – Yüksek Mahkeme’de görev yapan özgürlükler ve tutuklama yargıcı 2007 yılının Ekim ayında Rekabet Politikası, Tüketici İşleri ve Sahtecilik Kontrol Genel Müdürlüğüne (DGCCRF) yasa dışı eylemlerine ilişkin soruşturma kapsamında başvuran şirketlerin de aralarında bulunduğu birtakım şirketlerin yerleşkelerinde denetim ve el koyma işlemleri gerçekleştirme yetkisi vermiştir.

Denetimler sırasında çok sayıda belge ve bilgisayar dosyasının yanı sıra başvuran şirketler tarafından istihdam edilen belirli kişilerin e-posta hesaplarının tüm içeriklerine el konmuştur.

Başvuran şirketlerin her biri denetimlerin durdurulması ve durdurulmadığı takdirde hukuka aykırı şekilde el konulan belgelerin iadesi istemiyle Yüksek Mahkeme’de görev yapan özgürlükler ve tutuklama yargıcına başvuruda bulunmuştur. Başvuran şirketler diğer savların yanı sıra, bilgisayarlara el konması işlemlerinin geniş çaplı ve gelişigüzel olduğunu ve el konulan pek çok belgenin soruşturmaya ilgili olmadığını veya avukat-müvekkil mesleki gizliliği kapsamında olduğunu ve her hâlükârda yeterince ayrıntılı bir envanter listesinin tutulmadığını iddia etmişlerdir. Başvuran şirketler ayrıca, el konulması öncesinde belgelerin içeriğini inceleyemediklerini ve dolayısıyla içeriğe itiraz edebilecek bir konumda olmadıklarını ileri sürmüşlerdir.

Özgürlükler ve tutuklama yargıcı başvuran şirketlerin taleplerinin tamamını reddetmiş ve

Yargıtay başvuran şirketlerin temyiz başvurularını reddetmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – Madde 8: Özellikle avukat-müvekkil gizliliği tarafından korunan elektronik mesajlardan oluşan elektronik verilerin aranması ve bu verilere el konulması Sözleşme’nin 8. maddesi tarafından korunan haklara yönelik bir müdahale anlamına gelmiştir. Başvuran şirketlerin meskenlerine ve yazışmalarına yapılan müdahale “yasaya uygun” olup, delillerin yanı sıra hem “ülkenin ekonomik refahı” hem de “düzenin korunması ve suç işlenmesinin önlenmesi” menfaatleri açısından hukuka aykırı anlaşmaların varlığına dair emareleri bulmayı hedeflemiştir.

Yapılan denetimler başvuran şirketlerin olası rekabet aleyhine uygulamaları hakkında delil aranmasını amaçlamış olduğundan, denetimlerin Sözleşme’nin 8. maddesinin amaçları doğrultusunda orantısız olacak nitelikte olmadığı görülmüştür. Ek olarak, yerel usul birtakım güvenceler sunmuştur.

Soruşturmacılar aramaları kısıtlamaya ve el koyma işlemlerini sadece soruşturmalarının konusuyla ilgili belgelerle sınırlı tutmaya gayret etmişlerdir. Ek olarak, dosyaların, uzantılarının, kökenlerinin ve dijital parmak izlerinin belirtildiği yeterince ayrıntılı bir envanter listesi hazırlanmış ve el konulan belgelerin birer nüshasıyla birlikte başvuran şirketlere teslim edilmiştir. Dolayısıyla el koyma işlemlerinin “büyük çaplı ve gelişigüzel” olarak tanımlanması mümkün olmamıştır.

Ancak, el koyma işlemleri başvuran şirketlerin belirli çalışanlarının kurumsal e-posta

adreslerinin tamamı dâhil olmak üzere çok sayıda elektronik belgeye ilişkin olmuştur. Söz konusu belgelerin ve e-posta hesaplarının avukat-müvekkil gizliliği kapsamında birtakım dosya ve bilgiler içerdiği konusunda ihtilaf bulunmamıştır. DGCCRF, özgürlükler ve tutuklama yargıcına sunduğu savunmasında mesleki gizlilik kapsamındaki belgelerin iadesine herhangi bir itirazının bulunmadığını özellikle belirtmiştir.

Ayrıca, söz konusu işlemlerin gerçekleştirildiği sırada başvuran şirketler ne el konulan belgelerin içeriğini inceleme ne de belgelere el konulmasının uygunluğunu tartışma imkânı bulmuştur. Soruşturmayla ilgisi bulunmayan ve özellikle avukat-müvekkil gizliliği kapsamındaki belgelere el konulmasını önleyememiş olan başvuran şirketlerin olay sonrasında (*a posteriori*), işlemlerin hukuka uygunluğuna ilişkin somut ve etkin bir inceleme yaptırma imkânı olması gerekirdi. Ticaret Kanunu'nun L.4504. maddesinde öngörülen bu türden bir temyiz, gerekli olduğu takdirde, ilgili belgelerin başvuran şirketlere iade edilmesini veya bilgisayar dosyalarının tamamen silindiğine yönelik bir taahhüdün verilmesini sağlaması gerekmektedir.

Bu bakımdan, özellikle tanımlanan belgelerin soruşturma ile ilgili olmamasına veya avukat-müvekkil gizliliği kapsamında olmasına rağmen alındığı yönündeki makul iddiaları incelemek durumunda olan bir yargıcın, orantılılığa ilişkin belirli bir inceleme yaptıktan sonra belgelerin akıbeti hakkında hüküm vermesi ve uygun olduğu takdirde belgelerin iade edilmesine karar vermesi gerekirdi. Ancak, başvuran şirketlerin özgürlükler ve tutuklama yargıcına temyiz başvurusunda bulunma konusundaki kanuni

hakkını kullanmış olmasına ve yargıcın soruşturmacılar tarafından alınan belgelerin bir avukatın yazışmalarını içerdiğinin farkında olmasına rağmen, yargıç şikâyet konusu el koyma işlemlerinin mevzuata uygunluğunu sadece şekli açıdan incelemiş ve yapması gerektiği halde, işlemlerin gerçekleştirildiği fiili koşulları incelememiştir.

Yukarıdaki hususların ışığında, başvuran şirketlerin yerleşkelerinde yapılan el koyma işlemleri davanın koşulları dâhilinde, izlenen hedefle orantısız olmuştur.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Mahkeme ayrıca, oy birliğiyle, Ticaret Kanunu'nun L.4504 maddesinin 6. fıkrası uyarınca denetimlere ve el koyma işlemlerine izin veren kararların etkin bir yargısal incelemeye tabi tutulmaması dolayısıyla Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Madde 41: ihlal bulgusu yeterli manevi tazminat teşkil etmektedir; maddi tazminat talebi reddedilmiştir.

Sınır dışı

Ağır bir hastalıktan muzdarip olan kişinin menşe ülkesinde uygun tıbbi tedavi bulunup bulunmadığına dair şüphelerin mevcut olmasına rağmen sınır dışı edilerek söz konusu ülkeye gönderilmesinin öngörülmesi: *dava Büyük Daire'ye havale edilmiştir*

Paposhvili / Belçika – 41738/10

17.4.2014 tarihli Karar [V. Bölüm]

(Bk. aşağıda Madde 2, sayfa 8)

Ev sahibi ülkede yirmi yıldan fazla bir süre boyunca ikamet etmiş ve çalışmış olan akıl hastası kişinin ihraç edilmesinin öngörülmesi: sınır dışı ihlal teşkil etmeyecektir

Khan / Almanya – 38030/12

23.4.2015 tarihli Karar [V. Bölüm]

Olaylar ve Olgular – Başvuran 1991 yılında kocası ile birlikte Pakistan'dan Almanya'ya taşınmıştır. Üç yıl sonra başvuranın oğlu dünyaya gelmiştir. Başvuran kocasından boşanmış, farklı şirketlerde temizlik görevlisi olarak çalışmış ve 2001 yılında Almanya'da daimi ikamet izni almıştır. Başvuran 2005 yılında akut psikoz halinde iken taksirle adam öldürme suçunu işlemiştir. Şizofreni tanısı konulan başvuran bir ruh ve sinir hastalıkları hastanesinde kalmaya mahkûm edilmiştir. Kamu güvenliğine karşı tehlike oluşturduğu gerekçesiyle 2009 yılında başvuran hakkında sınır dışı kararı verilmiştir. Sonrasında başvuranın akıl sağlığı iyileşmiş ve izne ayrılmasına onay verilmiş olup, hastane çamaşırhanesinde tam zamanlı olarak çalışmasına izin verilmiştir. Başvuran sınır dışı edilmesinin çocuğu ile birlikte aile hayatına saygı gösterilmesi hakkına müdahale anlamına geleceği ve içerisinde bulunduğu koşulların yeterince dikkate alınmadığı gerekçeleriyle temyiz başvurusunda bulunmuştur. Yerel mahkemeler tekrar suç işleme riskine ek olarak başvuranın Almanca bilmemesi dolayısıyla Alman toplumuna entegre olmadığına ve psikiyatrik hastalar için temel tıbbi bakımın Pakistan'ın büyük şehirlerinde mevcut olduğuna hükmetmiştir. Tıbbi bir raporda yer alan tavsiye üzerine başvuran şartlı olarak tahliye edilmiştir. Başvuran çalışmaya devam etmiş, dengeli

davranışlar sergilemiş ve oğluya düzenli olarak irtibat içerisinde olmuştur.

Hukuksal Değerlendirme – Madde 8: Mahkeme'nin önceki kararlarında sosyal bağların güçlü veya zayıf olması hususunun, başvuranın sınır dışı edilmesinin orantılılığını Sözleşme'nin 8 § 2 maddesi kapsamında değerlendirmek suretiyle en iyi şekilde ele alınabileceğine işaret edilmiştir. Sınır dışı kararı kamu güvenliğine ve asayişe karşı tehlikenin söz konusu olması halinde sınır dışına izin veren "Federal Ülkede Yabancıların İkamet Etmeleri, Ekonomik Faaliyetleri ve Entegrasyonlarına Dair Kanun"un 55. maddesine dayalı olarak verilmiştir. Tedbir, kamu güvenliği meşru hedefini izlemiştir.

Davanın kendine özgü koşulları dâhilinde sınır dışı işleminin demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı hususuna ilişkin olarak Mahkeme, suçun ağır olmasına rağmen temyiz kudretinden yoksunluk halinde işlendiğini, başvuranın Almanya'da 20 yıldan fazla bir süre boyunca ikamet ettiğini ve sınır dışı kararının hukuka uygunluğu yerel olarak tespit edildiği sırada başvuranın durumunun iyileştiğini ve herhangi bir aşamada tekrar suç işlediğine dair herhangi bir emare bulunmadığını kaydetmiştir. Ancak, başvuranın oğlu artık bir yetişkin olup, yetişkin aile üyeleri arasındaki salt gönül ilişkisi özel aile hayatı koruması kapsamı içerisine girmemiştir. Başvuranın Alman iş piyasasına entegre olmuş olmasına rağmen, başvuran sosyal hayata katıldığına ilişkin başka herhangi bir delil ileri sürmemiştir. Başvuranın hala Pakistan'da aile üyeleri mevcuttu ve başvuran dil ve kültüre aşinaydı. Başvuranın Pakistan'daki yakınları kendisine yardım etmeyi reddettiğinden tıbbi

bakımına ilişkin sorunlar açığa çıkabilecek olsa da, başvuranın Almanya'dan aldığı emeklilik maaşı ile söz konusu sorunların üstesinden gelmesi mümkün olabilirdi. Başvuran için Pakistan'da söz konusu olacak olan nispeten zorlu ortam dikkate alındığında dahi, muhtemel sorunlar başvuranın Pakistan'a dönmesine karşı büyük bir engel teşkil edecek nitelikte bir ağırlık barındırmamıştır.

Başvuranın özel hayatı üzerindeki etki ile kamu güvenliğine karşı tehdidi tartan Mahkeme, Alman yetkililerin takdir paylarını aşmadıklarına hükmetmiştir.

Sonuç: ihlal yok (altıya karşı bir oyla).

(Bk. genel anlamda, [Sınır dışı ve iade](#) ve [Aklî sağlığı](#) hakkında Tematik Bilgi Notları).

MADDE 10

İfade özgürlüğü _____

Bir avukatın sorgu yargıçlarına hakaret suçuna bir gazete ile iştirak etmekten mahkûm edilmesi: *ihlal*

Morice / Fransa – 29369/10

23.4.2015 tarihli Karar [BD]

Olaylar ve Olgular – Fransa ve Cibuti arasındaki işbirliği anlaşmaları kapsamında geçici görevde bulunan bir yargıç olan Bernard Borrel 1995 yılında ölü bulunmuştur. Cibuti jandarma teşkilatı tarafından olayın akabinde yapılan soruşturmada yargıcın intihar ettiği sonucuna varılmıştır. Yargıcın dul eşi intihar bulgusuna itiraz ederek müdahil taraf olarak şikâyetle bulunmuş ve kendisini yargılamalarda temsil etmesi için başvurunu vekil tayin etmiştir. Faili

veya faileri meçhul taammüden adam öldürmeye ilişkin iki adli soruşturma açılmıştır. Yargıçlar M. ve L.L. adli soruşturmayı yürütmek üzere görevlendirilmişlerdir.

Temyiz Mahkemesinin İddianame Dairesi 2000 yılının Haziran ayında söz konusu yargıçları davadan almış ve davayı yeni bir sorgu yargıcına, yani Yargıç P.'ye havale etmiştir. Aynı Daire kısa bir süre sonra başvuranın kamuoyunun ilgisini üzerine toplayan “Scientology” davasının Yargıç M.'den alınması talebini onamıştır.

Başvuran ve bir meslektaşı Fransız Adalet Bakanı'na Yargıç Borrel'in ölümüne ilişkin adli soruşturmaya bağlantılı olarak bir yazı yazmıştır. Başvuran ve meslektaşı, Yargıçlar M. ve L.L.'nin “tarafsızlık ve adillik ilkelerine tamamen aykırı” davranışları hakkında bir kez daha Bakan'a yazı yazdıklarını belirtmiş ve “adli soruşturma sırasında ortaya çıkarılan ... çok sayıda hata” hakkında Adli Hizmetler Genel Müfettişliği tarafından bir soruşturma yürütülmesini talep etmiştir.

Ertesi gün *Le Monde* Gazetesi'nde yayımlanan bir haberde Bayan Borrel'in avukatlarının Yargıç M.'yi Adalet Bakanı nezdinde “canhıraş bir şekilde eleştirdikleri”, yargıcı özellikle “tarafsızlık ve adillik ilkelerine tamamen aykırı” davranmakla suçladıkları ve yargıcın dava dosyasındaki bir ögeyi kaydetmediğinin ve söz konusu ögeyi halef yargıca göndermediğinin anlaşıldığını ekledikleri belirtilmiştir.

İki yargıç müdahil taraf olarak, bir kamu görevlisine alenen hakaret etme suçuyla itham ettiği *Le Monde* yayın yönetmeni, makaleyi kaleme alan gazeteci ve Morice hakkında suç

duyurusunda bulunmuştur. Başvuran, Temyiz Mahkemesi tarafından söz konusu suçta iştirak etmekten suçlu bulunmuş ve başvuranın 4.000 avro para cezası ödemesine hükmedilmiştir. Başvuranın diğer iki sanıkla birlikte müşterek olarak, her bir yargıca ödenmesi gereken 7.500 avro tutarında tazminata hükmedilmiştir.

Mahkeme'nin bir Dairesi 11 Temmuz 2013 tarihli kararında altıya karşı bir oyla Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edilmediğine hükmetmiştir. Dava başvuranın talebi üzerine 9 Aralık 2013 tarihinde Büyük Daire'ye havale edilmiştir (Bk. [169 sayılı Bilgi Notu](#)).

Hukuksal Değerlendirme – Madde 10: Başvuranın mahkûmiyeti, Sözleşme'nin 10. maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale teşkil etmiştir. Müdahale yasayla öngörülmüş olup, başkalarının şöhret ve haklarının korunmasını hedeflemiştir.

Temyiz Mahkemesi başvurayı mahkûm ederken, sadece sorgu yargıcının “tarafsızlık ve adillik ilkelerine tamamen aykırı” davrandığını ileri sürmenin özellikle hakaret içerikli bir iddia olduğu görüşünü benimsemiştir. Söz konusu mahkeme başvuranın iddialarının “doğruluğunun” tespit edilmediği ve başvuranın hüsnüniyet savunmasının reddedildiği gerekçesiyle, başvuranın videokasetin iletilmesindeki gecikme hakkındaki yorumlarının ve Cibuti Cumhuriyet savcısının Yargıç M.'ye gönderdiği ve hakkında başvuranın “suça müsamaha gösterme” ifadesini kullandığı el yazısı karta başvuran tarafından yapılan atfın, sadece suçlamanın hakaret içerikli mahiyetini teyit ettiğini eklemiştir.

(a) *Başvuranın avukat statüsü* – Dava konusu açıklamaların yargılamaların kapsamına girdiği konusunda ihtilaf söz konusu olmamasına rağmen, yapıldığı tarihte sorgu yargıcının nihai olarak davadan alınmasıyla sonuçlanan açıklamalar sorgu yargıcını hedef almıştır. Dolayısıyla, söz konusu tarihte adli soruşturmanın eleştiriye konu olmayan başka bir yargıca tahsis edilmesi nedeniyle, başvuranın beyanlarının doğrudan müvekkilini savunma görevine katkıda bulunduğunu söylemek mümkün olmamıştır.

(b) *Kamuyu ilgilendiren bir meseleye ilişkin tartışmaya katkıda bulunma* – Başvuran tarafından yapılan dava konusu açıklamalar, kamuyu ilgilendiren bir mesele olan yargının işleyişiyle ve medyanın yoğun ilgisini çeken bir mesele olan Borrel davasının ele alınış biçimiyle ilgili olup, kamuyu ilgilendiren bir meseleye ilişkin tartışma kapsamına girmiş; bu nedenle ifade özgürlüğünün daha yüksek düzeyde korunmasını ve yetkililere özellikle dar bir takdir payının tanınmasını gerekli kılmıştır.

(c) *Dava konusu açıklamaların mahiyeti* – Dava konusu beyanlar, genel üslup ve dile getirildiği bağlam göz önünde bulundurulduğunda esas itibarıyla sorgu yargıçlarının soruşturma sırasındaki davranışları hakkında genel bir değerlendirmeyi yansıtmaları dolayısıyla salt olay izahından ziyade değer yargılarından ibaret olmuştur.

Söz konusu değer yargılarının “fili dayanağı” yeterli olmuştur. Yargıcın videokaseti iletmemesi ispatlanmamakla kalmamış, ayrıca Yargıç P. tarafından dosyaya kaydedilecek derecede önemli olmuştur. El yazısı karta gelince, kart Cibuti

Cumhuriyet savcısının Yargıç M.'ye karşı belirli ölçüde samimiyetini göstermenin yanı sıra müdahil tarafların avukatlarını “manipülasyon düzenlemekle” itham etmiştir.

Son olarak, başvuranın Yargıç M.'nin sorgu yargıçlığı yaptığı ve kamuoyunun ilgisini toplayan iki davada avukat sıfatıyla hareket ettiği ortaya konmuş bir gerçektir. Başvuran her iki davada temyiz mahkemelerinin yargılamalarda eksiklikler olduğunu tespit etmesini sağlamayı başarmış ve söz konusu tespitler Yargıç M.'nin davalardan alınmasına yol açmıştır.

Ayrıca, başvuran tarafından kullanılan ifadelerle dava konusu olaylar arasında yeterince yakın bir bağlantı mevcut olup, başvuranın açıklamalarının yanıltıcı veya anlamsız bir saldırı olarak değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

(d) Davanın kendine özgü koşulları

(i) Genel arka planı göz önünde bulundurma ihtiyacı – Davanın arka planı sadece sorgu yargıçlarının davranışları ve başvuranın söz konusu yargıçlardan biriyle olan ilişkisi ile değil, ayrıca davanın kendine has tarihi, devletlerarası boyutu ve medyada önemli ölçüde yer almış olması ile açıklanabilirdi. Ancak, Temyiz Mahkemesi, başvuranın davaya konu olan ve bir sorgu yargıcını “tarafsızlık ve adillik ilkelerine tamamen aykırı davranmakla” eleştirdiği açıklamaya geniş kapsam atfetmiştir; oysa söz konusu alıntının özellikle, gerçekte makalenin yazarının bir beyanı olmaması, ancak başvuran ve meslektaşı tarafından Adalet Bakanı'na gönderilen yazıdan bir alıntı olması nedeniyle davanın kendine özgü koşullarının ışığında değerlendirilmesi gerekirdi. Ek olarak, başvuran gazetecinin sorularını

yanıtladığı sırada, gazeteci kendi kaynakları tarafından Bakan'a gönderilen yazıdan haberdar edilmiştir. Makalenin yazarı sadece “Scientology” davası bağlamında Yargıç M. aleyhine yürütülen disiplin işlemlerine yapılan atıftan sorumlu olmuştur. Avukatlar basında yayımlanan bir “röportajda” yer alan her şeyden veya basının eylemlerinden ötürü sorumlu tutulamazlar.

Dolayısıyla Temyiz Mahkemesi'nin dava konusu açıklamaları hem davanın arka planı, hem de yazının içeriğini bir bütün olarak değerlendirerek incelemesi gerekirdi.

“Suça müsamaha gösterme” ifadesinin kullanılması “tek başına” Yargıç M. ve Cibuti Cumhuriyet savcısının onur ve şerefine karşı ciddi bir saldırı teşkil edemezdi.

Ek olarak, başvuranın beyanları sadece Yargıç M. ile arasındaki muhalif ilişkinin bir ifadesine indirgenemezdi. Dava konusu açıklamalar yeni, ispatlanmış ve yargı sistemindeki ciddi eksiklikleri ortaya çıkarabilecek olan ve avukatların müvekkillerinin müdahil taraflar olduğu bir davada soruşturma yürüten iki yargıcı ilgilendiren olaylar temelinde iki avukat tarafından müşterek olarak alınan mesleki inisiyatifin bir bölümünü oluşturmuştur.

Başvuranın açıklamalarının olumsuz bir yan anlamı bulunduğu kuşkusuz olsa da, kısmen düşmanca mahiyetine ve ciddiliğine rağmen ilgili açıklamalarda asıl mesele, toplum menfaatini ilgilendiren bir konu olan, dolayısıyla ifade özgürlüğüne kısıtlamalar getirilmesine fazla yer bırakmayan bir konu olan adli soruşturmanın işleyişini ilgilendirmesi olmuştur. Ek olarak, bir avukatın toplumun dikkatini yargı sistemindeki

muhtemel eksikliklere çekebilmesi ve yargı mensuplarının yapıcı eleştiriden faydalanabilmesi gerekir.

(ii) *Yargı yetkisinin korunması* – Yargıç M. ve Yargıç L.L. yargı mensupları olmaları nedeniyle sıradan vatandaşlara göre daha geniş kabul edilebilir eleştiri sınırlarına tabiydiler ve bu sıfatlarından ötürü dava konusu yorumlar kendilerine yöneltilebilirdi.

Ek olarak, başvuranın açıklamaları, yüksek mahkemenin eleştirilerin muhatabı olan iki sorgu yargıcını davadan çekmiş olduğu dikkate alındığında, adli yargılamaların düzgün bir biçimde yürütülmesini engelleyebilecek nitelikte olmamıştır.

Yukarıdakilerin ışığında ve aynı gerekçelerden ötürü, başvurunun mahkûmiyeti yargı yetkisinin korunmasına hizmet edemezdi.

(iii) *Mevcut hukuk yollarının kullanılması* – Temyiz Mahkemesi İddianame Dairesine yapılan başvuru, başvuranın ve meslektaşının başlangıçtaki niyetinin meseleyi mevcut hukuk yollarından faydalanmak suretiyle çözüme kavuşturmak olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Gerçekte, sorgu yargıcı P. tarafından dosyaya kaydedildiği üzere, ancak söz konusu hukuk yoluna başvurulduktan sonra şikâyetçi olunan sorun meydana gelmiştir. Bu aşamada İddianame Dairesi bu türden şikâyetleri inceleyecek konumda değildi; bunun tam gerekçesi ise İddianame Dairesinin Yargıçlar M. ve L.L.’yi davadan almış olmasıdır. Her hâlükârda, Mahkeme’nin karar verdiği tarihte halen sonlandırılmamış olan adli soruşturmanın açılmasından itibaren hâlihazırda dört buçuk yıl

geçmiştir. Müdahil taraflar ve avukatları yargılamalarda faal olarak yer almışlardır.

Ayrıca, Adalet Bakanı’nın yeni olgulara ilişkin bir soruşturma yürütülmesine yönelik talebi, olası bir basına müdahaleden kaçınmayı gerekçelendirecek nitelikte bir yargı yolu değil, sadece Bakan’ın takdirine bağlı bir idari soruşturma yapılmasına yönelik bir talep olmuştur.

Son olarak, ne Başsavcı ne de ilgili Baro Meclisi veya Baro Başkanı, bu tür bir imkânın mevcut olmasına rağmen beyanları nedeniyle başvuran aleyhine disiplin işlemleri başlatmıştır.

(iv) *Davanın koşullarına ilişkin olarak varılan sonuç* – Başvuranın davaya konu açıklamaları mahkemelerin eylemine karşı ciddi anlamda zarar verici ve esasen mesnetsiz saldırılar teşkil etmemiş olup, yargı sisteminin işleyişi konusunda kamu menfaatini ilgilendiren bir tartışmanın parçası olarak ve başlangıçtan itibaren medyada geniş çapta yer alan bir dava bağlamında Yargıçlar M. ve L.L.’yi hedef alan eleştirilerden ibaret olmuştur. Söz konusu açıklamaların sert olduğunun değerlendirilmesi kuşkusuz mümkün olsa da, bahse konu açıklamalar yeterli “fiili dayanağı” bulunan değer yargıları teşkil etmemiştir.

(e) *Uygulanan yaptırımlar* – Başvuranın diğer iki sanıkla müşterek olarak 4.000 avro miktarında para cezası ve müdahil taraflar olarak şikâyetçi olan iki yargıcın her birine 7.500 avro tazminat ödemesine hükmedilmiştir. Dolayısıyla, başvurana uygulanan yaptırım “mümkün olan en hafif” yaptırım değil, aksine önemli bir yaptırım

olmuştur ve başvuranın avukat statüsü yaptırımın ağırlığını gerekçelendirmek için ileri sürülmüştür.

Yukarıdaki hususların ışığında, başvuran hakkında hakaret suçuna ortak olduğu gerekçesiyle verilen kararın ifade özgürlüğü hakkına orantısız bir müdahale olduğunun değerlendirilmesi mümkün olduğundan, Sözleşme'nin 10. maddesi anlamında “demokratik bir toplumda” gerekli olmamıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Mahkeme ayrıca başvuranın müdahil taraflardan birine olan desteğini önceden ve aleni olarak ifade eden bir yargıcın kürsüde bulunması dolayısıyla Yargıtay önündeki davasında tarafsız bir mahkeme tarafından adil bir biçimde yargılanmadığı doğrultusundaki şikâyeti bakımından Sözleşme'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir. Başvuranın tarafsızlık bulunmadığına dair endişelerinin nesnel olarak gerekçelendirilmiş olduğunun değerlendirilmesi mümkün olmuştur.

Madde 41: Manevi tazminat olarak 15.000 avro, maddi tazminat olarak 270 avro ödenmesine hükmedilmiştir.

(Ayrıca bk. *July ve SARL Libération / Fransa*, 20893/03, 14 Şubat 2008, [105 sayılı Bilgi Notu](#))

MADDE 11

Örgütlenme özgürlüğü

Polis memurlarının grev yapmalarına izin verilmemesi: *ihlal yok*

Junta Rectora Del Ertzainen Nazional Elkartasuna

(E.R.N.E.) / *İspanya* – 45892/09

21.4.2015 tarihli Karar [III. Bölüm]

Olaylar ve Olgular – Başvuran sendika Bask Ülkesi kolluk kuvvetlerinden görevlileri temsil eden dünyanın en büyük sendikalarından biridir. İçişleri Bakanlığıyla çalışma koşullarına ilişkin olarak yapılan müzakerelerin başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından başvuran sendikanın yürütme kurulu 2004 yılında iş durdurma eylemi izni için Bask Özerk Bölgesi Adalet, İstihdam ve Sosyal Güvenlik Kurumuna başvuruda bulunmuştur. Başvuru reddedilmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – Madde 11: Şikâyetçi olunan tedbir yasayla öngörülmüş olup, suç işlenmesini engelleme meşru hedefini izlemiştir.

Ayrıca, söz konusu mevzuatta belirtilen kısıtlama tüm kamu çalışanları için geçerli olmayıp, sadece kamu güvenliğinin garantörleri olarak Devlet güvenlik güçleri mensuplarına uygulanmıştır. Aynı mevzuatta söz konusu güvenlik güçlerine, mesai saatlerinin içerisinde ve dışında her an ve her yerde kanunu korumalarını gerektiren daha büyük sorumluluklar yüklenmiştir. Sürekli hizmet sunulmasına dair bu gereksinim ve söz konusu “kolluk kuvvetleri mensuplarının” silahlı olmaları, kendilerini diğer kamu çalışanlarından ayırt etmekte olup, örgütlenme haklarına getirilen kısıtlamayı haklı kılmıştır. Kolluk kuvvetleri mensuplarının uyması gereken daha sıkı koşullar, Devletin genel menfaatlerini koruma ve özellikle Sözleşme'nin 11 § 2 maddesinde belirtilen ilkeler olan ulusal güvenliği, kamu güvenliğini sağlama ve suç işlenmesini engelleme amaçlarına hizmet ettiği sürece demokratik bir toplumda gerekli olanın ötesinde değildir. Söz konusu kolluk kuvveti mensuplarının kendine özgü faaliyetleri, Devlete yeterince geniş bir takdir payı

tanınmasına imkân vermiştir. Dolayısıyla, mevcut davada şikâyet konusu olaylar, başvuran sendikanın esas içeriğinden yararlanabildiği örgütlenme özgürlüğü hakkına karşı haksız bir müdahale anlamına gelmemiştir.

Sonuç: ihlal yok (oy birliğiyle).

Mahkeme ayrıca, Sözleşme'nin 11. maddesiyle bağlantılı olarak 14. maddesinin ihlal edilmediğine hükmetmiştir.

(Ayrıca bk. [Sendikal Haklar](#) hakkında Tematik Bilgi Notunun “Grev hakkı ve barışçıl olarak toplanma hakkı” ve “Kamu sektöründe sendikal haklar” başlıkları)

MADDE 14

Ayrımcılık (1 No.lu Protokol'ün 3. Maddesi)

Sadece hâlihazırda Parlamentoda temsil edilmeyen azınlık örgütlerinin adaylarına uygulanabilir olan yeni yeterlilik koşulu: *ihlal*

Danis ve Etnik Türkler Derneği / Romanya –
11632/09

21.4.2015 tarihli Karar [III. Bölüm]

Olaylar ve Olgular – Romanya'daki Türk azınlığını temsil eden başvuran dernek hâlihazırda, diğer bir Türk azınlık örgütünün biraz daha yüksek sayıda oy alarak Türk azınlığı için ayrılan koltuk sayısını elde ettiği 2004 Kasım seçimlerinde yer almıştır. Ancak 2008 yılında seçimlerin yapıldığı tarih itibariyle, yürürlüğe yeni girmiş olan 35/2008 sayılı Kanun diğer Türk azınlık örgütünün başka herhangi bir formalite yerine getirmeksizin aday olmasına imkân vermesine rağmen; birinci başvurunu milletvekili adayı

gösterme niyetinde olan başvuran derneğin ise yardım derneği statüsü verilmiş olma konusunda getirilen yeni koşulu sağlamasını gerektirmiştir.

Hukuksal Değerlendirme – 1 No.lu Protokolün 3. maddesiyle bağlantılı olarak Sözleşme'nin 14. maddesi: 35/2008 sayılı Kanun ile milletvekili seçimlerinde ulusal azınlık örgütleri tarafından gösterilen adayların onaylanması için iki aşamalı bir sistem getirilmiştir. Sadece önceki seçimlerde elde ettiği başarıdan ötürü temsilci olduğu varsayılan ve hâlihazırda Parlamentoda temsil edilen örgütler kendiliğinden aday çıkarma hakkına sahipken, temsil edilmeyen örgütlerin temsilci niteliğini ortaya koyması gerekmiştir. Bu nedenle hâlihazırda Parlamentoda temsil edilen örgütlerin aday çıkarması daha kolay olmuştur. Dolayısıyla başvuranlar yeni seçim kanununun yürürlüğe konması sonucunda Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 3. maddesi kapsamındaki seçme ve seçilme haklarını kullanmada farklı muameleye tabi tutulmuşlardır

Yeni kanun henüz Parlamentoda temsil edilmeyen örgütlerin düzgün bir biçimde temsil edilmesini sağlamayı ve ciddiyetsiz adaylıkları ortadan kaldırmayı hedeflemiştir.

Muamele farkının orantılı olup olmadığı konusuna ilişkin olarak, 35/2008 sayılı seçim kanunu 16 Mart 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Adayların isimlerinin 30 Kasım 2008 tarihli seçimlerden kırk gün önce sunulması gerektiği dikkate alındığında, başvuranların adaylık hazırlıkları için yaklaşık yedi aylık bir süresi olmuştur.

Ayrıca, yardım derneği statüsü verilmiş olma konusundaki yeni koşul, bu türden bir statü için

yapılacak başvurudan önceki üç yıl içerisinde “geçmişte önemli faaliyette bulunma” koşulunu içermiştir. Başvuranlar, söz konusu koşulu taşımadığı gerekçesiyle başvuran derneğe yardım derneği statüsü verilmesi için başvuruda bulunmamışlardır. Dolayısıyla, bu eylemsizliğin başvuranlara atfedilebilir olup olmadığı veya yeni seçim kanununun kaçınılmaz bir sonucu olup olmadığı tespit edilmesi gerekmiştir. Örgütün önceki faaliyetinin önemli mahiyeti, örgütün “amacına özgü programlar ve projeler yürütüp yürütmediği” temelinde değerlendirilmiştir. Mevzuatta “programlar” veya “projeler” terimleri tanımlanmamış olsa da, söz konusu kavramlar, bir örgütün mali raporlarını Sayıştay’a sunması gibi yasal yükümlülüklerine uygulanabilir kavramlar olmamıştır. Aksine, bu türden program ve projelerle meşgul olmak, program ve projelerin amaçlarını, süresini ve bunlarla bağlantılı faaliyetleri kendi hedeflerine ve mevcut kaynaklarına göre belirleme hakkına sahip olan söz konusu örgütün takdirine bağlıdır. Başvuran dernek 2004 seçimlerine aday olmuş ve Türk azınlığı temsil eden koltuk sayısını elde eden örgütten biraz daha az oy almıştır. Dolayısıyla Mahkeme, başvuran derneğin 2004 yılında iç hukuk uyarınca tüm yeterlilik kriterlerini taşıdığı ve sonraki faaliyetlerini söz konusu tarihte geçerli olan yasal hükümler temelinde düzenlediği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla başvuranlar, 2008 seçimlerinden yedi ay önce, en az üç yıl boyunca belirli program ve projeler yürütmüş olma konusundaki yeni kriteri karşılamaları gerektiğini öngörmekten ötürü eleştirilemezlerdi.

Yetkililer seçim mevzuatını 2008 milletvekilliği seçimlerinden yedi ay önce değiştirerek,

başvuranlara faaliyetlerini yardım derneği statüsü verilmesini sağlayacak şekilde düzenleme fırsatı vermemişlerdir. Sonuç olarak, başvuranların söz konusu statüyü elde etmesi ve böylece yeni seçim kanunu kapsamındaki seçim yeterliği koşullarından birini yerine getirmeleri nesnel olarak mümkün olmamıştır.

Dolayısıyla, hâlihazırda Parlamentoda temsil edilen ulusal azınlık örgütlerinden farklı olarak başvuranların milletvekilliği seçimlerine aday olmaları için karşılamaları gereken yeni yeterlilik kriteri, izlenen meşru hedefle orantılı olmamıştır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: ihlal bulgusu tüm manevi zarar bakımından yeterli adil tazmin teşkil etmiştir.

MADDE 37

Başvuruların kayıttan düşürülmesi _____

Eşcinsel bir erkeğin, ailesinin tekrar bir araya gelmesini talep etmesi için Libya’ya geri gönderilmesi: oturma izninin verilmesinin ardından kayıttan düşme

M.E. / İsveç – 71398/12

8.4.2015 tarihli Karar [BD] (Kayıttan düşme)

Olaylar – 2010 tarihinden itibaren İsveç’te yaşayan bir Libya vatandaşı olan başvuran, eşcinsel olduğu ve bir erkekle evlendiği gerekçesiyle işkence görmekten korktuğu için iltica başvurusunda bulunmuştur. Göç Kurulu ve Göç Mahkemesi, başvuranın hikâyesinin inandırıcı olmadığına karar vererek söz konusu talebi reddetmiştir.

Mahkeme'nin bir Dairesi, 26 Haziran 2014 tarihinde, bire karşı altı oyla başvuranın sınır dışı edilmesinin Sözleşme'nin 3. maddesini ihlal etmeyeceğine karar vermiştir (bk. 175 sayılı Bilgi Notu).

Dava, 17 Kasım 2014 tarihinde başvuranın talebi üzerine Büyük Daire'ye gönderilmiştir.

Yerel mahkemeler, 17 Aralık 2014 tarihinde başvurana daimi oturma izni vermişlerdir.

Hukuksal Değerlendirme – Madde 37 § 1: Başvurana daimi oturma iznini yerel mahkemeler resen vermişlerdir. Bu karar neticesinde, sınır dışı etme kararı iptal edilmiştir. Mevcut dava incelenirken, yerel makamlar başvuranın iltica başvurusunu reddettiklerinde veya Daire bu kararı benimsediğinde, söz konusu tarihi olaylar başvuranın şimdiki durumuna ışık tutamayacağından Sözleşme'nin 3. maddesi uyarınca davalı Devlet'in sorumluluğunun gerçek bir tehlikeye ilişkin olup olmadığını geriye dönük olarak değerlendirmeye gerek yoktur. Ayrıca, başvurana daimi ikamet izni verirken yerel makamlar 2014 yılının yaz mevsiminden bu yana devam eden güvenlik sorunlarını ve başvuranı ülkesine döndüğü takdirde kötü muamele görme tehlikesiyle baş başa bırakacak cinsel tercihini göz önüne almışlardır. Bu bilgiler ışığında, Mahkeme, Sözleşme'de ve Protokollerinde tanımlanan insan haklarına saygı hakkına ilişkin özel bir durumun olmadığına karar vermişlerdir. Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı olarak başvuranın iddia ettiği kötü muamele görme tehlikesi yerel mahkeme kararlarında bertaraf edildiğinden, konunun Sözleşme'nin 37 § 1 (b) maddesinin anlamı çerçevesinde çözüldüğü düşünülmektedir.

Sonuç: kayıttan düşme (oy birliğiyle).

(Bk., Sınır dışı ve iade uygulamaları ve Cinsel kimlik sorunları başlıklı tematik bilgi notları)

Mandean bir kadının Irak'a sınır dışı edilmesi kararı: oturma izninin verilmesinin ardından kayıttan düşme

W.H. / İsveç – 49341/10

8.4.2015 tarihli Karar (kayıttan düşme) [BD]

Olaylar – Başvuran, Mandaeen azınlığına ait Iraklı bir kadındır. 2007 yılında, başvuran, İsveç'e gitmiş ve ülkesinde kendi etnik grubuna ait kişilerin haraç, kaçırılma ve cinayete maruz kaldıkları ve genellikle saldırı ve tecavülden sonra kadın ve çocukların İslam'ı kabul etmeye zorlandıkları gerekçeleriyle iltica başvurusunda bulunmuştur. Ayrıca, başvuran boşandığı için zorla tekrar evlendirilmekten korkmaktadır. Başvuran, Irak'ta soysal bir çevresi olmayan yalnız yaşayan bir kadındır ve İsveç'te yaşayan Müslüman bir erkekle ilişkisi vardır. Bu durum, Irak'ta asla kabul edilemez. 2009 yılının Aralık ayında, iltica başvurusu, zorla evlendirilme tehlikesinin Irak'ta genel bir güvenlik sorununa ilişkin olduğunu ve bu sorunun zamanla düzelme gösterdiği gerekçesiyle kesin olarak reddedilmiştir.

27 Mart 2014 tarihli kararında, Mahkeme'nin bir Dairesi oy birliğiyle başvuranın sınır dışı edilmesi kararının icra edilmesinin (başvuranın göreceli olarak güvenli olduğu düşünülen Kürdistan Bölgesi'nin dışında kalan Irak bölgelerine gönderilmesi halinde), Sözleşme'nin 3.

maddesinin ihlaline yol açmayacağına hükmetmiştir.

Başvuranın talebi üzerine, 8 Eylül 2014 tarihinde, dava Büyük Daire'ye gönderilmiştir (bk., 177 sayılı Bilgi Notu).

Göç Kurulu, 15 Ekim 2014 tarihinde, başvurana İsveç'te daimi oturma izni vermiştir.

Hukuksal Değerlendirme – Madde 37 § 1: Başvuranın İsveç'te daimi oturma izni aldığı ve başvurusunu takip etmek istemediği göz önüne alındığında, konunun Sözleşme'nin 37 § 1 (b) maddesinin anlamı çerçevesinde çözüldüğü düşünülebilir. Ayrıca, Sözleşme'de ve davanın devamlı incelenmesini gerektiren Protokollerinde tanımlandığı şekliyle insan haklarına saygı konusunda özel bir koşul bulunmamaktadır.

Sonuç: kayıttan düşme (oy birliğiyle).

(Bk., Sınır Dışı ve Suçlunun İadesi başlıklı Tematik Bilgi Notu)

MADDE 41

Adil tazmin

El koyma işlemlerinde gecikmelere büyük oranda başvuran neden olduğunda manevi tazminat verilmemesi

Piper / Birleşik Krallık – 44547/10

21.4.2015 tarihli Karar [IV. Bölüm]

Olaylar – 2001 yılının Haziran ayında, başvuran uyuşturucu kaçakçılığına ilişkin suçlardan suçlu bulunmuş ve on dört yıl hapis cezasına mahkûm edilmiştir (2006 yılında serbest bırakılmıştır). Mahkûmiyet cezasına istinaden, 1994 tarihli Uyuşturucu Kaçakçılığı Kanunu uyarınca mal

varlığına el konulmuştur. Tazminat davası, 2010 yılının Mart ayında Temyiz Mahkemesi'nin başvuranın cezai davranışı sonucunda elde ettiği hesaplanan 1,800,000 sterlinin tamamına el konuşmasına ilişkin kararı onayan kararıyla sona ermiştir. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvuruda, el koymaya ilişkin yargılama işlemlerinin uzunluğundan şikâyetçi olmuştur (Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi).

Hukuksal Değerlendirme – Madde 6 § 1: Dikkate alınması gereken süreç, başvuranın 1999 yılının Ocak ayında tutuklanması ile başlamış ve 2010 yılının Mart tarihli Temyiz Mahkemesi kararı ile sona ermiştir (yaklaşık on bir yıl, iki ay). Başvuran birçok başarısız temyiz talebinde bulunmasına rağmen, davada toplam yaklaşık üç yıl süren ve Devlet yetkililerine isnat edilebilen gecikmeler yaşanmıştır. Özellikle, başvuranın çıkarları dikkate alındığında ve genel olarak gecikmenin büyük bölümünden başvuran sorumlu olmasına rağmen, Mahkeme yargılama işlemlerinin makul bir sürede tamamlanmadığına karar vermiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

Madde 41: Başvuranın manevi tazmin talebine ilişkin olarak, Mahkeme, tam olarak tanımlanmamış olsa da, tazminata ilişkin yargılama işlemleri sırasında başvuranın yaşadığı “gerginliğin” gecikme konusuyla yakından bağlantılıdır. Ancak, (Temyiz Mahkemesi'nin kelimeleriyle) “oldukça sınırlı olan belirsizliğin” başvuruda önemli bir önyargıya meydan verdiği düşünülemez. Ayrıca, yargılama işlemleri davalı Devlet'e isnat edilebilecek sıra dışı şekilde uzun sürmemiştir. Aksine, büyük miktarda paralar kazandırabilen ancak topluma ciddi zarar

verebilen uyuşturucu kaçakçılığı gibi ciddi bir suçtan mahkûmiyet cezası aldıktan sonra, mal varlığına el konulmasına ilişkin yargılama işlemlerinin uzamasından genel olarak başvuran sorumludur. Yerel makamlar ve özellikle Temyiz Mahkemesi, başvuranın “el koyma işlemlerinin gecikmesi için her türlü hukuki yola başvurmuş” olduğuna ve çabalarında başarılı olduğuna işaret etmiştir. Başvuranın hukuki temsilcilerinden birçok itiraz ve taleple karşı karşıya gelmesine rağmen, el koymaya ilişkin yargılama işlemlerini yürüten hâkim, yargılama işlemlerinde gecikme yaşanmasını önleme gerekliliği ve başvurana savunmasını hazırlamasına ve sunmasına yetecek sürenin tanınmasının önemi arasında denge kurmaya çalışmıştır.

Söz konusu özel koşullar dikkate alındığında, Mahkeme, Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca, başvurana tazminat verilmesinin gerekli olmadığına ve yargılama işlemlerinde davalı Devlet'e isnat edilebilecek nitelikte bir gecikmenin yaşanmasının Sözleşme'nin 6 § 1 maddesini ihlal ettiğine karar vermenin tek başına Sözleşme uyarınca yeterli adil tazmini oluşturduğuna hükmetmiştir.

MADDE 46

Kararın icrası – Genel tedbirler

Davalı Devlet'ten işkence ve diğer kötü muamele suçlarından sorumlu kişilerin cezalandırılmasına ilişkin olarak genel tedbir almasının talep edilmesi

Cestaro / İtalya – 6884/11

7.4.2015 tarihli Karar [IV. Bölüm]

(Bk., yukarıda Madde 3)

7 NO'LU PROTOKOL'ÜN 4. MADDESİ

İkinci kez yargılanmama veya cezalandırılmama hakkı_____

Cezai yargılama işlemlerinde daha önce beraat kararına yol açan olaylara dayanarak kaçakçılık nedeniyle verilen idari ceza: *ihlal*

Kapetanios ve diğerleri / Yunanistan – 3453/12,
42941/12 ve 9028/13

30.4.2015 tarihli Karar [I. Bölüm]

(Bk., yukarıda Madde 6 § 2)

BÜYÜK DAİRE'YE HAVALİ

Madde 43 § 2

Paposhvili / Belçika – 41738/10

17.4.2014 [V. Bölüm]

(Bk., yukarıda Madde 2)

Buzadji / Moldova Cumhuriyeti – 23755/07

16.12.2014 tarihli Karar [III Bölüm]

(Bk., Madde 5 § 3)

DİĞER ULUSLARARASI MAKAMLARIN KARARLARI

Avrupa Birliği Adalet Divanı

Tam zamanlı ve yarı zamanlı çalışanlar için daimi maluliyet aylığının hesaplanma şeklindeki farklılıklara ilişkin ön karar

Lourdes Cachaldora Fernández / Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) and

Tesorería General de la Seguridad Social (TGSS) – C
– 527/13

14.4.2015 tarihli Karar (Büyük Daire)

Dava, Galicia Yüksek Adalet Divanı'nın daimi maluliyet aylıklarının hesaplanmasına ilişkin İspanya mevzuatının tam ve yarı zamanlı çalışanlar arasında², yarı zamanlı çalışanların büyük çoğunluğunu kadınların³ oluşturmasından dolayı kadın ve erkekler arasında ayrımcılık teşkil etme tehlikesine ilişkin Avrupa Birliği Adalet Divanı'ndan ön karar talebine ilişkindir.

Söz konusu ulusal kurallarda, bir süre yarı zamanlı çalıştıktan sonra, işveren ve çalışan ödemeli maluliyet aylığının hesaplanması için referans dönemi içinde var olan katılım açıklarının (maluliyete neden olan olayın tarihinden itibaren sekiz yıl) söz konusu çalışma döneminin düşürülme katsayısı sonucunda azaltılan uygulanabilir asgari katılım temelinin seviyesinin dikkate alınması öngörülmektedir. Öte yandan, söz konusu açıklar tam zamanlı çalışmanın ardından meydana geldiğinde, söz

² Sosyal güvenlik konularında kadın ve erkeklerin eşit muamele görmesi ilkesinin aşamalı olarak uygulanmasına ilişkin 19 Aralık 1978 tarihli Konsey Direktifi'nin (79/7/EEC) 4. maddesi

³ Yarı zamanlı çalışmaya ilişkin olarak UNICE, CEEP ve ETUC tarafından kabul edilen çerçeve anlaşmasına ilişkin 15 Aralık 1997 tarihli Konsey Direktifi (97/81/EC) ekinin 5. maddesinin 1. fıkrasının a bendi.

konusu azaltmaya ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Avrupa Birliği Adalet Divanı, ulusal kuralların, kadın ve erkek çalışanlar arasında ayırım yapılmasızın uygulandıklarından doğrudan cinsiyete dayalı ayrımcılık içermediğini belirtmiştir.

Ayrıca, yargılama işlemlerinde söz konusu ulusal hükümlerin bütün yarı zamanlı çalışanlara değil sadece yarı zamanlı çalışma döneminin hemen ardından katkı açıkları olan çalışanlara uygulanabildiğini belirtmiştir. Ek olarak, söz konusu hükümden, çalışma hayatlarının büyük bir bölümünde yarı zamanlı olarak çalışmalarına rağmen, katkı açığı meydana gelmeden hemen önce tam zamanlı olarak çalışanlar faydalanmıştır. Bu nedenle, istatistiksel bilgiler, yargılama işlemleri sırasında söz konusu ulusal hukuk kuralları nedeniyle çalışanların, özellikle de kadın çalışanların dezavantajlı duruma düştükleri sonucuna götürmemektedirler. Yukarıdaki değerlendirmelerin ışığında, yargılama işlemleri sırasında söz konusu ulusal hükmün, ağırlıklı olarak bir kısım çalışanı, mevcut davada yarı zamanlı çalışanları ve özellikle kadınları dezavantajlı durumda bıraktığı düşünülemez. İlgili hüküm, bu nedenle, dolaylı olarak ayrımcı bir tedbir olarak görülemez.

Aynı nedenlerden, bu hüküm, yarı zamanlı bir iş için fırsatları sınırlandıran yasal bir engel olarak görülemez. Her halükarda, Avrupa Birliği Adalet Divanı, söz konusu aylığın yasal sosyal güvenlik aylığı olduğu görüşündedir. Sonuç olarak, yarı zamanlı çalışmaya ilişkin Çerçeve Anlaşması uyarınca çalışmaya ilişkin bir konu teşkil

etmemekte ve bu nedenle söz konusu anlaşmanın kapsamına girmemektedir.

Avrupa Birliği Adalet Divanı kararına ve basın bildirisine <<http://curia.europa.eu>> adresinden ulaşılabilir.

Ayrımcılık yasağına ilişkin AB ve Avrupa Konseyi hukukuna ve bu kapsamda temel Avrupa Birliği Adalet Divanı ve Strazburg Mahkemesi içtihatlarına göz atmak için, bk., Avrupa ayrımcılık yasağı rehberi (<www.echr.coe.int> - Yayınlar).

Başka erkeklerle cinsel ilişkisi olan erkeklerden alınan kan bağışlarının Fransız hukuku uyarınca süresiz olarak ertelenmesinin AB hukukuna uygunluğu

Geoffrey Léger / Ministre des Affaires sociales, de la

Santé et des Droits des femmes and Établissement

français du sang - C-528/13

29.4.2015 tarihli Karar (Dördüncü Daire)

Bu dava, Fransız idari mahkemesinden başka erkeklerle cinsel ilişkisi olan erkeklerden kan bağışı alınmasını Fransız hukuku uyarınca süresiz olarak ertelenmesinin Kan ve Kan Bileşenlerinin Bazı Teknik Gereklilikleri ile İlgili 2002/98/EC Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifinin Uygulanmasına İlişkin 22 Mart 2004 Tarih ve 2004/33/EC Sayılı Direktifine uygun olup olmadığı hakkında bir ön karar vermesinin talep edilmesine ilişkindir.⁴

⁴ Söz konusu direktife göre, kan yoluyla bulaşabilen ciddi bulaşıcı hastalıklara yakalanma riski içeren cinsel

Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın kararı aşağıdaki gibidir:

- Ulusal mahkeme, Fransa'da bir erkeğin başka bir erkekle cinsel ilişkiye girmesi halinde, kan yoluyla geçebilen ciddi bir bulaşıcı hastalığa yakalanma riskinin olup olmadığına ilişkin ilgili epidemiyolojik bilgilerin ışığında karar vermelidir.
- Ulusal mahkemenin böyle yüksek bir risk var olduğuna karar vermeleri halinde bile, kan bağışının süresiz olarak ertelenmesinin Avrupa Birliği hukukuna ve özellikle cinsiyete dayalı ayrımcılık yasağı ilkesine (Temel Haklar Şartı'nın 21 § 1 maddesi) uygun olup olmadığı sorusu gündeme gelmektedir.
- Fransız hukukunda süresiz olarak ertelenme, alıcılara bulaşıcı bir hastalığın aktarılması riskini en aza indirmeyi hedeflemekte ve bu nedenle yüksek oranda insan sağlığı korunmasının sağlanmasına ilişkin genel amaca katkı sağlamaktadır.
- Orantılılık ilkesine ilişkin olarak, Avrupa Birliği Adalet Divanı içtihadı uyarınca ulusal mevzuatta öngörülen tedbirler, meşru olarak güdülen amaçlara ulaşmak için gerekli ve uygun olan sınırları geçmemelidirler. Birçok uygun tedbir arasında seçim yapılması gerektiğinde, aralarından en az zorluk barındırana başvurulmalı ve meydana gelen dezavantajlar izlenen amaçlara karşı orantısız olmamalıdır.

ilişkide bulunan kişilerden kan bağışı alınması süresiz olarak ertelenir.

- Mevcut davada olduğu gibi, söz konusu ilkeye, sadece, başka erkeklerle cinsel ilişkisi olan bütün erkeklerden kan bağışı alımının süresiz olarak ertelenmesinden daha az meşakkatli olan HIV tespiti yapmak için etkili tekniklerle alıcıların sağlıklarının önemli ölçüde korunması sağlanamadığında başvurulabilir.
- Aşırı bir yükün ortaya çıkmasına neden olmaksızın alıcıların sağlıklarının önemli ölçüde korunmasına olanak verecek şekilde, özellikle başka erkeklerle cinsel ilişkisi olan erkeklerden alınan kan bağışlarının sistematik olarak onaylanmasının ve bütün kan bağışlarının HIV'e karşı sistematik olarak taranmasının maliyetlerini göz önüne alarak, söz konusu tekniklerin var olup olmadıklarını belirlemek ve özellikle bilim ve sağlık alanında yaşanan bilimsel veya teknik gelişmeleri doğrulamak ulusal mahkemelerin görevidir.
- Söz konusu tekniklerin mevcut olmaması halinde, ulusal mahkemeler, sağlığın korunmasını önemli oranlarda sağlayan daha az zorluk barındıran yöntemlerin var olup olmadığını ve özellikle anket ve bir sağlık çalışanıyla yapılan kişisel görüşmelerin yüksek risk taşıyan cinsel hayatın daha doğru bir şekilde tespit etmeye olanak sağlayıp sağlamadığını tespit etmelidir.
- Kan yoluyla bulaşabilen ciddi hastalıkların tespitinde kullanılan etkili tekniklerin veya söz konusu teknikler mevcut olmadıklarında, başka erkeklerle

cinsel ilişkisi olan bütün erkeklerden kan bağışı alınmasının süresiz olarak ertelenmesinden daha az meşakkatli yöntemlerin alıcılar için yüksek sağlık koruması sağladığı durumlarda, söz konusu süresiz kontrendikasyon Temel Haklar Şartı'nın 52 § 1 maddesi kapsamında orantılılık ilkesine uymayacaktır.

Karar - Kan ve Kan Bileşenlerinin Bazı Teknik Gereklikleri ile İlgili 2002/98/EC Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Direktifinin Uygulanmasına İlişkin 22 Mart 2004 Tarih ve 2004/33/EC Sayılı Direktifinin ilgili hükümleri, cinsel davranışa ilişkin hükümde kan bağışı alınmasının süresiz olarak ertelenmesi ilkesinin, bir Üye Devlet'in mevcut koşullar dikkate alınarak, başka erkeklerle cinsel ilişkide bulunan erkeklerden kan bağışı alınmasını süresiz olarak ertelediği durumu kapsadığı yönünde yorumlanmalıdır. Bu durumda, mevcut tıbbi, bilimsel ve epidemiyolojik bilgi ve verilere dayanarak söz konusu cinsel ilişkinin kişileri ciddi bulaşıcı hastalığa yakalanma riskine maruz bıraktığı gözlenmiş olmalı ve söz konusu bulaşıcı hastalıkların tespit edilebilmesi için orantılılık ilkesine göre etkili bir teknik veya alıcıların sağlığının önemli ölçüde korunması için daha az zorluk barındıran yöntemler mevcut olmamalıdır. İlgili Üye Devlette söz konusu koşulların yerine getirilip getirilmediğinin belirlenmesi dosyayı havale eden mahkemenin görevidir.

Avrupa Birliği Adalet Divanı kararına ve basın bildirisine <<http://curia.europa.eu>> adresinden ulaşılabilir.

Ayrımcılık yasağına ilişkin AB ve Avrupa Konseyi hukukuna ve bu kapsamda temel Avrupa Birliği Adalet Divanı ve Strazburg Mahkemesi içtihatlarına göz atmak için, bk., Avrupa ayrımcılık yasağı rehberi (<www.echr.coe.int> - Yayınlar).

Amerika İnsan Hakları Mahkemesi

Vatandaşlık hakkı, toplu sınır dışı yasağı ve ayrımcılık yasağı

Sürgün edilen Dominikliler ve Haitililer / Dominik Cumhuriyeti – C Serisi No. 282

28.8.2015 tarihli Karar⁵

Olaylar – 1999 ve 2000 yıllarında, altı aile Dominikli yetkililer tarafından yakalanmış ve Haiti'ye gönderilmişlerdir. Bazı mağdurların resmi kimlik belgeleri, sınır dışı etme sırasında, Dominik Cumhuriyeti tarafından imha edilmiş veya dikkate alınmamıştır. Diğer durumlarda, Dominik Cumhuriyeti'nde doğmuş mağdurlara ait hiçbir kayıt yapılmamış ve bu mağdurlar, uyruklarını gösteren hiçbir belgeye sahip değillerdir. Sınır dışı edilenlerin bazı yakın akrabaları da bu davada mağdur olarak kabul edilmektedirler. Mağdurların bazıları Haitiliyken, diğerleri Dominik topraklarında doğmuşlardır. Olaylar sırasında mağdurların bazıları çocuk yaşadılar.

Amerika İnsan Hakları Mahkemesi, olaylar sırasında, Haitililerin ve Dominik Cumhuriyeti'nde doğmuş Haiti kökenli bireylerin genellikle kimlik belgesi olmadan ve yoksulluk içinde yaşadıklarını tespit etmiştir. Ayrıca, bu kişiler, sık sık Devlet yetkilileri tarafından da olmak üzere aşağılayıcı muameleye ve ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. Bu gerçek, durumlarının hassasiyetini arttırmaktadır. En az yaklaşık on yıl boyunca, 1990lı yıllarda, Haitililer ve Haiti uyruklu kişiler, toplu sınır dışı işlemleriyle birlikte olmak üzere, ayrımcılık kavramlarına dayanarak sistematik bir şekilde sınır dışı edilmişlerdir.

Mağdurların doğdukları dönemde yürürlükte olan anayasal hükümlerde, ülkede “bir yerden başka bir yere gitmekte olan” yabancıların çocukları dışında, Dominik uyruğunun elde edilmesi için *jus soli* ilkesini (doğuştan vatandaşlık) öngörmekteydi. 2005 ve 2013 yıllarında, söz konusu hükümlere ve daha önceki anayasal hükümlere dayanarak, Temyiz Mahkemesi ve Dominik Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, yasa dışı bir şekilde göç eden yabancıların Dominik topraklarında doğan çocuklarının “bir yerden başka bir yere gitme” istisnasına dayanarak Dominik vatandaşlığı elde etmeleri yasa dışılık nedeniyle mümkün olmadığı yönünde yorum yapmıştır. Bu nedenle, 2013 yılında verilen Anayasa Mahkemesi kararında (TC/0168/13) 1929 yılından itibaren Dominik doğum kayıtlarında bulunan “yabancıların” tespit edilmesi için genel idari inceleme politikası uygulanmasına hükmedilmiştir. 2014 yılında, 169 sayılı Kanun, yasa dışı bir şekilde ülkeye giren yabancıların Dominik topraklarında doğan çocuklarına “vatandaşlık tanıyarak” Dominik vatandaşlığına alınmalarına olanak sağlamıştır.

⁵ Bu özet, Amerika İnsan Hakları Mahkemesi Sekreterliğinin izniyle verilmiştir. Daha detaylı ve resmi bir özete Mahkeme'nin internet sayfasından erişilebilir.

Hukuksal Değerlendirme

(a) Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesinin ilgili maddeleri

(i) 1 § 1 ve 23. maddeler ile birlikte 3, 18, 19, 20 ve 24.⁶ maddeler – Sınır dışı eden Devlet'in vatandaşları oldukları kabul edilmesi gereken kişilerin, kimlik belgeleri veya uyrukları göz önüne alınmaksızın sınır dışı edilmeleri kimlik haklarını ve bununla bağlantılı olarak hukuki kişilik haklarını, isim haklarını, vatandaşlık haklarını ve uygulanabilir hallerde, çocuk haklarını ihlal etmektedir. Ayrıca, sınır dışı etme kişisel özelliklere dayalı aşağılayıcı muamele neticesinde meydana geldiğinden doları, ayrımcılık yapılmaksızın haklara saygı gösterilmesi zorunluluğu da ihlal edilmiştir.

Amerika İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 20. maddesi vatandaşlık hakkını tanımaktadır.⁷ Vatandaşlık almak için gerekliliklerin belirlenmesi Devletlerin yerel yargı yetkilerinin konusu olmaya devam etmesine rağmen, vatandaşlık verilme koşulları düzenlenirken Devletler devletsizliği engelleme ve azaltma ve devletsizlikten kaçınma yükümlülüğünü (a) ve ayırım gözetmeksizin her bir bireye eşit şekilde

⁶ Hukuki kişiliğin tanınması hakkı, çocuğun isim alma hakkı, vatandaşlık hakkı ve kanunun korumasından eşit olarak faydalanma hakkı. Ek olarak, Mahkeme, Amerika İnsan Hakları Sözleşmesine açıkça dahil edilmeyen kimlik hakkını hukuki kişilik hakkı, isim alma hakkı ve vatandaşlık hakkı ile olan ilişkilerine dayanarak incelemiştir.

⁷ Amerika İnsan Hakları Sözleşmesi, vatandaşlık hakkının iki yönünü kapsamaktadır: kişiye belirli bir Devletle bağ kurarak oluşturduğu ilişkilerine ilişkin temel hukuk koruması sağlayan vatandaşlık hakkı ve kişiyi uyruğuna dayalı medeni haklarından ve siyasi haklarından mağdur bıraktığından dolayı vatandaşlık hakkından keyfi olarak mahrum bırakılmasına karşı koruma.

hukuk koruması sağlama yükümlülüğünü (b) göz önüne almalıdır.

Buna göre, yasal veya yasa dışı yollardan ülkeye göz etmiş olan yabancı ebeveynlerinin farklı durumlarına dayanarak bir Devlet'in topraklarında doğan kişilere farklı muamele gösterilmesi için (*per se*) hiçbir gerekçe bulunmamaktadır. Sadece söz konusu ilgili kişilerin ebeveynlerinin “yasa dışı durumlarından” bahsetmek, ayrımcılığın amacını, makullüğünü ve orantılılığını değerlendirirken yeterli gelmemektedir. Mahkeme, *Girls Yean and Bosico / Dominik Cumhuriyeti* davasındaki kararında vardığı sonuçtan farklı düşünmesini gerektirecek bir neden görememektedir: “Bir kişinin göçmenlik durumu çocuklarına aktarılmaz.”⁸ Bu nedenle, *jus soli* ilkesiyle vatandaşlık edinme durumuna bir istisna olarak ebeveynlerin yasa dışı bir şekilde ikamet etmelerine ilişkin standartlar, Haiti kökenli Dominiklilere ayrımcılık çerçevesinde uygulandığında ayrımcılık teşkil eder.

Ayrıca, bir Devlet, topraklarında doğan kişilerin devletsiz kalma tehlikesini ortaya çıkarabilecek düzenlemeler yapmayabilirler. Devlet'in başka bir ülkenin bu kişilere vatandaşlık tanıyan bir hukuk sistemleri olduğunu ileri sürmeleri yeterli değildir; söz konusu kişilerin vatandaşlık alabilmek için gereklilikleri yerine getirdiklerini doğrulayacak tedbirler alınmalıdır.

Vatandaşlık hakkından faydalanmaya ilişkin yasal kesinlik, ilgili düzenlemeleri açıkça kapsamayan, söz konusu kişilerin doğdukları zaman yürürlükte

⁸ *Girls Yean and Bosico / Dominik Cumhuriyeti* (İlk itirazlar, davanın esası, tazminat ve masraflar), 8 Eylül 2005, C Serisi No. 130, § 156.

olan anayasal hükümlerin hukuki yorumlarına dayalı ek gereklilikleri kapsayan geriye dönük politikalar sonucunda zarar görmüştür.

Genel bir kanun veya tedbir mağdur oldukları iddia edilen kişilere uygulansa bile, koşullara göre hakların zarar görmesiyle sonuçlanacaksa çekişmeli bir dava kapsamında ele alınması uygun olacaktır. 169-14 sayılı Kanunda yer alan hükümlere benzer, kişilerin söz konusu topraklarda doğdukları için temel bir hak olarak vatandaşlığı otomatik olarak elde etmelerini öngören hükümler, ilgili kişileri yabancı olarak kabul etmekte ve vatandaşlık haklarından faydalanmalarını uygun bulmamaktadır.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

(ii) 1 § 1⁹ maddesiyle birlikte 7, 8, 19, 22 ve 25¹⁰ maddeler – Kişiyi yabancı olduğu veya yabancı kökenli olduğu için ırka dayalı olarak özgürlüğünden mahrum bırakmak makul değildir ve bu nedenle keyfidir.

Mağdurların özgürlükten mahrum bırakılması, Dominik topraklarında serbest bırakılmalarıyla değil Devlet memurlarının söz konusu kişileri Dominik Cumhuriyeti'nden sınır dışı etmeleriyle sona ermiştir. Uygun şekilde ve serbest bırakılmalarının kabul edilme olasılığıyla, hüküm verecek olan yetkili bir mahkeme önüne çıkartılmaksızın kişinin sınır dışı edilmesi, tutukluluğun adli denetimi güvencesini ihlal etmektedir.

⁹ Ayırıcılık gözetmeksizin haklara saygı gösterilmesi yükümlülüğü.

¹⁰ Kişisel özgürlük hakkı, çocuğun hukuki güvenceleri, serbest dolaşım ve ikamet etme özgürlüğü ve hukuki koruma hakkı.

Hukuk kurallarının sağladığı temel güvenceler, sınır dışı kararıyla sonuçlanabilen yargılama işlemlerinde göz önüne alınmalıdır. Mağdurlara sınır dışına maruz kalan kişiler olarak temel güvenceler sağlanmadığından, adil yargılanma hakkı ihlal edilmiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliğiyle).

(iii) Amerika İnsan Hakları Mahkemesi, oy birliğiyle, 1 § 1 ve 19. maddeler ile birlikte 11 ve 17.¹¹ maddelerin ihlal edildiğine karar vermiş ve 5. ve 21.¹² maddelere ilişkin karar verme görevi olmadığına hükmetmiştir.

(b) *Amerika İnsan Hakları Mahkemesi önünde görülen yargılama işlemlerinin usulü yönleri*

(i) *Kanıtlar* – İdari veya adli işlemlerin belgelenememesi normalde bu yolla desteklenmesi gereken herhangi bir olayın var olmadığına işaret etmesine rağmen, bu durum incelenen ihtilaflı olayların bir parçası olduğunda ve kararda belirtilen bağlamsal durumla tutarlı olduğunda durum bu şekilde değildir.

Devletin eylemleri veya politikaları hakkında delil yokluğu, mağdur oldukları iddia edilen kişilerin ileri sürdükleri olayların kanıtlandığının düşünülmesi için gerekçe olarak kullanılamaz. Bu anlamda kanıtların değerlendirilmesi, mahkemelerin, iddiaları sunan tarafın ihmeline dayanarak reddetme zorunluluğu ilkesine aykırıdır (*nemo auditur propiam turpitudinem alegans*).

Belgelerle veya diğer kanıtlarla kesin olarak Devlet'in mağdur oldukları iddia edilen kişilere ilişkin açık ihmallerine ilişkin olayların meydana

¹¹ Onuru ve haysiyetini koruma hakkı ve aileyi koruma hakkı.

¹² Kişisel bütünlük hakkı ve mülkiyet hakkı.

geldiğini kanıtlama yükümlülüğü getirilmesi orantısız olabilir.

(ii) *Tüzüğün 53. maddesinin uygulanması*¹³ - Devletler hukuk kurallarına aykırı davranışları cezalandırmak veya bu davranışları ortadan kaldırmak için yargılama işlemleri başlatabilirler. Ancak, Amerika İnsan Hakları Mahkemesi, önünde yargılama işlemlerine katılan kişilerin bu nedenle önyargıyla karşılayacağından emin olmalıdır. Devlet'in uluslararası düzeyde yargılanması nedeniyle mağdur oldukları iddia edilen kişilere karşı yerel idari ve adli yargılama işlemlerinin başlatılması, usulü faaliyetlerinin güvenliğini zedeleyebilir. Mahkeme, Tüzüğün 53. maddesinin ihlalden kaynaklanan yargılama işlemlerinin geçerli olduğunun ve dolayısıyla karara uygunluğuna engel teşkil etmeyeceğinin düşünülmemeyeceği görüşündedir.

(c) *Tazminat* – Mahkeme kararında, Devletin bazı idari soruşturmaları ve adli yargılama işlemlerini iptal etmesini (a), bazı mağdurlara Dominik vatandaşlığı ve kimlik belgesi vermesini (b), (mağdur olan kızının Dominikli bir çocuk olduğu göz önüne alınarak) Haitili bir mağdurun Dominik Cumhuriyeti'nde yaşayabilmesini sağlamak için tedbirler almasını (c), kararı yayımlamasını (d), eğitim programları uygulamasını (e), TC/0168/13no'lu kararın ve 169-14 sayılı Kanunun belirli maddelerinin hukuki olarak etkili olmaya devam etmesinin önlenmesini (f), yabancı ebeveynlerin yasa dışı durumlarını Dominik Cumhuriyeti topraklarında doğmuş kişilere Dominik vatandaşlığının

¹³ Mağdur oldukları iddia edilen kişilerin, tanıkların, bilirkişilerin, avukatların ve hukuk danışmanlarının korunması. Amerika İnsan Hakları Mahkemesi önündeki ibrazları ve davranışlarına dayanarak kovuşturma veya misilleme yapma yasağı.

verilmesini reddetmek için dayanak olarak kullanılmasını sağlayan ilke, uyumla, karar veya yorumların iptal edilmesini (g), Devlet'in sınırları içerisinde doğan herkesin kökeni, uyruğu ve ebeveynlerinin göçmenlik durumu göze alınmaksızın doğumdan hemen sonra nüfus kayıtlarına geçirilmesini sağlamak için gerekli tedbirlerin alınmasını (h), ve maddi ve manevi tazminat olarak belirli miktarların ödenmesini ve Mağdurların Hukuki Yardım Fonunun masraf ve giderlerin karşılanmasını istemiştir.

Avrupa Birliği'nin ve Avrupa Konseyi'nin yasal çerçevelerini ve Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin temel içtihatlarını gözden geçirerek, Avrupa perspektifinden toplu sınır dışı işlemlerine ilişkin bilgi için; iltica, sınırlar ve göç konularına ilişkin Avrupa hukuku kitapçığına bkz., özellikle bölüm 3.2. (<www.echr.coe.int> – Yayınlar).

Bu kapsamda Sözleşme içtihadına ilişkin ek bilgilere Topluca Sınır Dışı Edilme başlıklı tematik bilgi notuna bkz., (<www.echr.coe.int> – Basın).

MAHKEME HABERLERİ

Seçimler

20 – 24 Nisan 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen bahar oturumu sırasında, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, Mahkeme'ye beş yeni yargıç seçmiştir: Andora için Pere Pastor Vilanova, Avusturya için Gabriele Kucsko-Stadlmayer, Finlandiya için Pauliine Koskelo, İrlanda için Síoifra O'Leary, ve Lihtenştayn için Carlo Ranzoni. Yargıçlar, dokuz yıl sürecek görevlerine 21 Temmuz 2015 ve 1 Ocak 2016 tarihleri arasında başlayacaklar.

2015 René Cassin savunma yarışması

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından korunan haklara ilişkin temsili bir duruşma şeklinde düzenlenen 30. René Cassin yarışmasının son oturumu, 10 Ağustos 2015 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde gerçekleştirilmiştir.

Yarışmanın yazılı aşamasının ardından yedi ülkeden (Fransa, Lüksemburg, Hollanda, Romanya, Rusya, İsviçre ve Türkiye) seçilen otuz üniversite takımı, çocuk ve aile haklarına ilişkin bir davada yarışmışlardır. Basel Üniversitesi'nden (İsviçre) gelen öğrenciler Montpellier I (Fransa) Üniversitesi'nden gelen karşı takımı son oturumda yenerek kazanan takım olmuştur.

Bu yılın yarışması ve önceki yarışmalar hakkında ek bilgi için René Cassin yarışmasına ait internet sitesine bakılabilir (<www.concoursassin.eu>).

GÜNCEL YAYINLAR

Karar ve Hüküm Derlemeleri

2013 yılına ait ilk iki cilt yayımlanmıştır. Basılı nüshası, <www.wolfpublishers.nl>; <sales@wolfpublishers.nl> adreslerinde Wolf Legal Publishers'dan (Hollanda) edinilebilir. Derleme serisine ait bütün basılı ciltler ve indeksler Mahkeme'nin internet sitesinden de indirilebilir (<www.echr.coe.int> – İçtihat).

AİHM 2014 Yılı Raporu

Mahkeme, 2014 Yılı Raporunun basılı olarak yayınlamıştır. Bu rapor, Mahkeme'nin 2014 yılında verdiği temel karar ve hükümlere ilişkin hukuk danışmanının görüşleri gibi ek bilgileri ve birçok istatistiği içermektedir. Elektronik versiyonuna Mahkeme'nin internet sitesinden erişilebilir (<www.echr.coe.int> – Yayınlar).

2014 Yılı Raporu: Mahkeme kararlarının icrası

Bakanlar Komitesi'nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarının icrasının denetlenmesine ilişkin sekizinci yıllık raporu henüz yayımlanmıştır. 2014 yılı istatistikleri 2011 yılından beri gözlemlenen pozitif eğilimi doğrulamaktadır. Ulusal makamların aldığı gerekli icra tedbirlerinin ardından Komite tarafından kapatılan davaların ve derdest davaların toplam sayılarındaki devamlı bir azalış olduğu görülmüştür.

Söz konusu rapor, Avrupa Konseyi İnsan Hakları ve Hukukun Üstünlüğü Genel Müdürlüğü'nin internet sayfasından indirilebilir (<www.coe.int> – İnsan haklarının korunması – Mahkeme kararlarının icrası).

İnsan Hakları Temsilciliği'nin 2014 yılı Faaliyet Raporu

2015 yılının Nisan ayında, İnsan Hakları Temsilcisi Nils Muižnieks, Bakanlar Komitesi'ne ve Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'ne 2014 yılı Faaliyet Raporu'nu sunmuştur. Bu rapor, Avrupa Konseyi'nin internet sayfasından indirilebilir (<www.coe.int> – İnsan Hakları Temsilciliği).

İnsan Hakları Temsilciliği, Avrupa Konseyi tarafından üye Devletlerde insan haklarına olan saygıyı ve farkındalığı arttırmak için 1999 yılında kurulmuş bağımsız ve tarafsız sivil bir kurumdur. Bu kurumun faaliyetleri, üç temel ve birbirleriyle bağlantılı alanlara yoğunlaşmıştır: ülke ziyaretleri ile ulusal makamlarla ve sivil toplumla diyalog; sistematik insan hakları işlerine ilişkin tematik çalışmalar ve tavsiyeler; ve farkındalık artırıcı faaliyetler.